กรมองค์การระหว่างประเทศ
กระทรวงการต่างประเทศ

50 คำถาม

ที่จะทำให้รู้จักสหประชาชาติมากขึ้น

บัวแก้วไขปริศนา สหประชาชาติ

บัวแก้วไขปริศนา สหประชาชาติ

ผู้แต่ง : กรมองค์การระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ
ปีที่แต่ง : 2565
ผู้จัดทำ : กรมองค์การระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ
พิมพ์ครั้งที่ 1 : 2,000 เล่ม
จำนวนหน้า : 68 หน้า
ISBN : 978-616-341-102-0

กรมองค์การระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ
Department of International Organizations
443 ถนนศรีอยุธยา กรุงเทพฯ 10400
โทรศัพท์ 02 643 5083-4 โทรสาร 02 643 5081

คำนำ

เนื่องในโอกาสครบรอบ 75 ปี การเป็นสมาชิกของประเทศไทยในสหประชาชาติ ซึ่งตรงกับ วันที่ 15 ธันวาคม พ.ศ. 2564 กรมองค์การระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ เล็งเห็นถึงโอกาสและความจำเป็นในการเสริมสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับสหประชาชาติ (United Nations) และการทูตพหุภาคี (Multilateral Diplomacy) รวมทั้งบทบาทของไทยในมิติสำคัญดังกล่าว ให้เยาวชนและสาธารณชนไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เพื่อเตรียมความพร้อมและพัฒนาศักยภาพในการแข่งขันของเยาวชนไทยในเวทีระหว่างประเทศ ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 - 2580 และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการต่างประเทศ พ.ศ. 2561 - 2580 รวมทั้งรายงาน Our Common Agenda ของนายอันโตนิอู กุแตเรซ เลขาธิการสหประชาชาติ ที่เสนอเมื่อเดือนกันยายน พ.ศ. 2564 ซึ่งเน้นว่า เยาวชนเป็นฟันเฟืองสำคัญในการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ที่มีคนเป็นศูนย์กลาง

หนังสือการ์ตูน “บัวแก้วไขปริศนาสหประชาชาติ” มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ แก่เยาวชนไทยว่าการทูตพหุภาคีไม่ใช่เรื่องไกลตัว และมีความเชื่อมโยงกับชีวิตประจำวันและผลประโยชน์ของประชาชนไทยโดยตรง ทั้งในแง่ปัจเจกบุคคลและระดับประเทศ โดยเน้นการให้ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทที่ “แข็งขัน สร้างสรรค์ และต่อเนื่อง” ของประเทศไทยในสหประชาชาติ และการดำเนินงานที่สำคัญของประเทศไทย ในประเด็นและเวทีที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งบุคคลสำคัญของประเทศไทยที่มีบทบาทในสหประชาชาติ โดยนำเสนอข้อมูลในลักษณะคำถาม-คำตอบ มีรูปแบบและสีสันสวยงาม เพื่อให้ผู้อ่าน

เข้าใจง่าย รวมทั้งกระตุ้นให้เยาวชนไทยมีความสนใจเกี่ยวกับสหประชาชาติ และภูมิใจกับบทบาทของประเทศไทยในสหประชาชาติ ทั้งในฐานะรัฐสมาชิกที่มีคุณภาพ และประเทศที่ตั้งสำนักงานของหน่วยงานต่าง ๆ ภายใต้สหประชาชาติกว่า 40 หน่วยงาน ซึ่งนอกจากจะช่วยเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประเด็นซึ่งเป็นที่สนใจของประชาคมโลกในปัจจุบัน ยังจะช่วยพัฒนาทักษะและวิสัยทัศน์ของเยาวชนไทยสู่ระดับสากล สร้างแรงบันดาลใจให้เยาวชนไทยอยากเข้าไปมีส่วนร่วมกับการทูตพหุภาคีและส่งเสริมให้บุคลากรไทยมีบทบาทในสหประชาชาติและองค์การระหว่างประเทศอื่น ๆ เพื่อช่วยขับเคลื่อนประเด็นที่ประเทศไทยให้ความสำคัญซึ่งจะช่วยเชิดชูสถานะและรักษาผลประโยชน์ของประเทศไทยในสหประชาชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสนับสนุนการดำเนินการของประชาคมโลกเพื่อสร้างโลกใหม่ภายหลังการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่ดีขึ้นกว่าเดิม โดยกรมองค์การระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ พร้อมทำหน้าที่เป็นสะพานเชื่อมโลกสู่เยาวชนไทย และเชื่อมเยาวชนไทยสู่เวทีโลกต่อไป

กรมองค์การระหว่างประเทศ
กระทรวงการต่างประเทศ
เมษายน พ.ศ. 2565

สารบัญ

สหประชาชาติหรือ THE UNITED NATIONS

สหประชาชาติก่อตั้งเมื่อวันที่ 24 ตุลาคม พ.ศ. 2488 (ค.ศ. 1945) ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ที่นครซานฟรานซิสโก (San Francisco) สหรัฐอเมริกา และเป็นวันที่กฎบัตรสหประชาชาติ (Charter of the United Nations) มีผลบังคับใช้ โดยมีประเทศร่วมก่อตั้งรวมทั้งสิ้น 51 ประเทศ

วันที่ 24 ตุลาคมของทุกปีจึงถือเป็น
"วันสหประชาชาติ" หรือ
"United Nations Day"

วัตถุประสงค์ของการก่อตั้งสหประชาชาติ ?

※ เพื่อธำรงไว้ซึ่งสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ

โดยดำเนินมาตรการร่วมกันเพื่อป้องกัน และขจัดภัยคุกคามต่อสันติภาพ และเพื่อปราบปรามการรุกรานหรือการล่วงละเมิดอื่น ๆ ต่อสันติภาพ โดยสันติวิธี และสอดคล้องกับหลักการแห่งความยุติธรรม และกฎหมายระหว่างประเทศ ซึ่งปรับปรุงหรือระงับกรณีพิพาท หรือสถานการณ์ระหว่างประเทศ อันจะนำไปสู่การล่วงละเมิดสันติภาพ

※ เพื่อพัฒนาสัมพันธไมตรีระหว่างประชาชาติทั้งปวง

โดยยึดการเคารพต่อหลักการแห่งสิทธิที่เท่าเทียมกันและการกำหนดเจตจำนงของตนเองแห่งประชาชนทั้งปวงเป็นมูลฐาน

※ เพื่อส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศในการแก้ปัญหาระหว่างประเทศด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและมนุษยธรรม ส่งเสริมและสนับสนุนการเคารพสิทธิมนุษยชน และอิสรภาพ

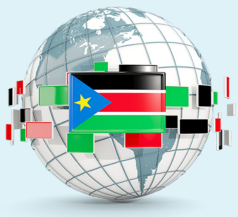
อันเป็นมูลฐานสำหรับทุก ๆ คน โดยปราศจากความแตกต่างทางเชื้อชาติ เพศ ภาษา หรือศาสนาเพื่อเป็นศูนย์กลางสำหรับประสานการดำเนินงานของประชาชาติ

สหประชาชาติ
มีประเทศสมาชิกทั้งหมดกี่ประเทศ? และประเทศใดเข้าเป็นสมาชิกล่าสุด

ปัจจุบัน สหประชาชาติมีสมาชิกรวมทั้งหมด

193 ประเทศ

สาธารณรัฐเซาท์ซูดาน (South Sudan)
เป็นสมาชิกลำดับที่ 193
โดยเข้าร่วมเป็นสมาชิกเมื่อปี พ.ศ. 2554 (ค.ศ 2011)

บทบาทของเลขาธิการสหประชาชาติ (UN Secretary - General)

วาระการดำรงตำแหน่งและผู้ดำรงตำแหน่งปัจจุบัน

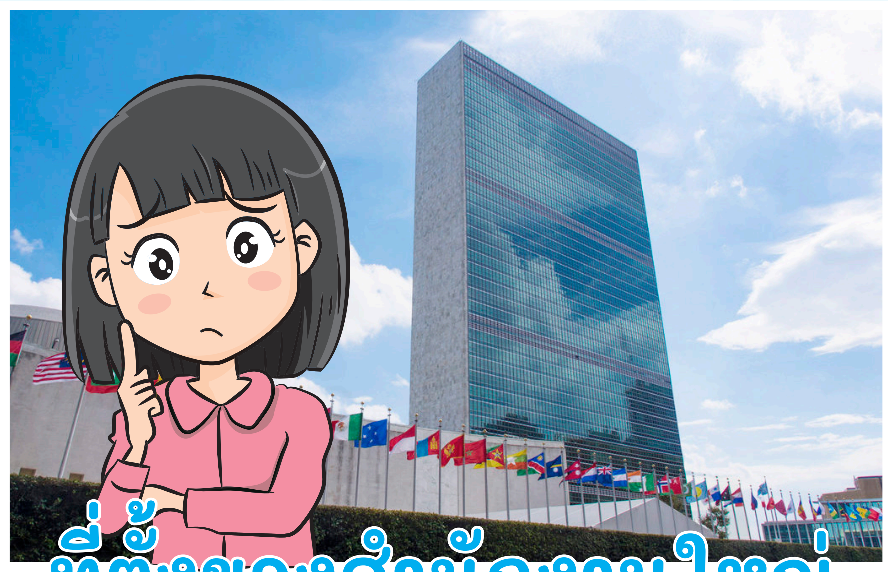
เลขาธิการสหประชาชาติเป็นผู้บริหารสูงสุดของสำนักงานเลขาธิการสหประชาชาติ มีบทบาทหน้าที่หลัก 2 ประการ ได้แก่

1. นำเสนอประเด็นที่อยู่ในความสนใจของประชาคมโลกและประเด็นความท้าทายของประเทศต่าง ๆ เช่น การแพร่ระบาดของโควิด-19 (COVID-19) การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เพื่ออภิปรายในที่ประชุมสมัชชาสหประชาชาติ (United Nations General Assembly: UNGA) หรือในองค์กรหลักอื่น ๆ ของสหประชาชาติ เพื่อสร้างความตระหนักรู้ และหาแนวทางการแก้ไขปัญหาร่วมกันอย่างยั่งยืน
2. นำเสนอข้อห่วงกังวลหรือภัยคุกคามต่าง ๆ ต่อคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ (United Nations Security Council: UNSC) หรือที่ประชุมสมัชชาสหประชาชาติ

ทั้งนี้ เลขาธิการสหประชาชาติมีวาระการดำรงตำแหน่ง 5 ปี

เลขาธิการสหประชาชาติคนปัจจุบัน คือ นายอันโตนิอู กุแตเรซ (António Guterres) ชาวโปรตุเกส รับตำแหน่งวาระที่ 1 เมื่อวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2560 - 31 ธันวาคม พ.ศ. 2564 และได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเป็นวาระที่ 2 ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2565 - 31 ธันวาคม พ.ศ. 2569

ที่ตั้งของสำนักงานใหญ่ และสำนักงานย่อย ของสหประชาชาติ

สำนักงานใหญ่ของสหประชาชาติตั้งอยู่ที่นครนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา

๛ สำนักงานย่อยในภูมิภาคต่าง ๆ มี 3 แห่ง ดังนี้

1. United Nations Office at Geneva (UNOG)
   นครเจนีวา สมาพันธรัฐสวิส
2. United Nations Office at Nairobi (UNON)
   กรุงไนโรบี สาธารณรัฐเคนยา
3. United Nations Office at Vienna (UNOV)
   กรุงเวียนนา สาธารณรัฐออสเตรีย

ที่ตั้งของสำนักงานคณะกรรมาธิการภูมิภาคของสหประชาชาติ

มี 5 แห่งดังนี้

คณะกรรมาธิการ	ที่ตั้ง
คณะกรรมาธิการเศรษฐกิจและสังคมแห่งสหประชาชาติสำหรับเอเชียและแปซิฟิก (Economic and Social Commission for Asia and the Pacific: ESCAP)	**กรุงเทพฯ ประเทศไทย**
คณะกรรมาธิการเศรษฐกิจสำหรับแอฟริกา (Economic Commission for Africa: ECA)	**กรุงแอดดิสอาบาบา สหพันธ์สาธารณรัฐประชาธิปไตยเอธิโอเปีย**
คณะกรรมาธิการเศรษฐกิจสำหรับลาตินอเมริกาและแคริบเบียน (Economic Commission for Latin America and the Caribbean: ECLAC)	**กรุงซันติอาโก สาธารณรัฐชิลี**
คณะกรรมาธิการเศรษฐกิจและสังคมสำหรับเอเชียตะวันตก (Economic and Social Commission for Western Asia: ESCWA)	**กรุงเบรุต สาธารณรัฐเลบานอน**
คณะกรรมาธิการเศรษฐกิจสำหรับยุโรป (Economic Commission for Europe: ECE)	**นครเจนีวา สมาพันธรัฐสวิส**

ภาษาทางการ ของสหประชาชาติ

ภาษาทางการของสหประชาชาติมี 6 ภาษา และใช้เป็นเอกสารทำงาน

- ภาษาอังกฤษ
- ภาษาฝรั่งเศส
- ภาษาสเปน
- ภาษารัสเซีย
- ภาษาจีน
- ภาษาอาหรับ

กลุ่มภูมิภาคในสหประชาชาติ

- การแบ่งกลุ่มภูมิภาคในสหประชาชาติ เพื่อประโยชน์ในการเลือกตั้งและการดำรงตำแหน่งในองค์การต่าง ๆ ตลอดจนเพื่อให้มั่นใจว่าทุกกลุ่มภูมิภาคสามารถมีส่วนร่วมภายใต้ระบบสหประชาชาติอย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม โดยแบ่งกลุ่มตามเขตภูมิศาสตร์เป็น 5 กลุ่ม ได้แก่
  1) กลุ่มแอฟริกา
  2) กลุ่มเอเชียและแปซิฟิก (ประเทศไทยอยู่ในกลุ่มนี้)
  3) กลุ่มยุโรปตะวันออก
  4) กลุ่มลาตินอเมริกาและแคริบเบียน
  5) กลุ่มยุโรปตะวันตกและอื่น ๆ

รู้หรือไม่?

ประเทศไทย
มีบทบาทสำคัญในสหประชาชาติอย่างไร

- มีส่วนร่วมในภารกิจของสหประชาชาติอย่างต่อเนื่องและแข็งขัน ทั้งในด้านสันติภาพและความมั่นคง ด้านการพัฒนา และด้านสิทธิมนุษยชน
- มีผู้แทนของประเทศไทยดำรงตำแหน่งสำคัญในสหประชาชาติ
- เป็นประเทศเจ้าบ้าน (Host Country) ของหน่วยงานสหประชาชาติ เช่น คณะกรรมาธิการเศรษฐกิจและสังคมแห่งสหประชาชาติสำหรับเอเชียและแปซิฟิก (United Nations Economic and Social Commission for Asia and the Pacific: UNESCAP) และสำนักงานภูมิภาคขององค์กร/ทบวงการชำนัญพิเศษหลายหน่วยงาน อาทิ องค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (Food and Agriculture Organization of the United Nations: FAO) องค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization: UNESCO) และองค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ (United Nations Children's Fund: UNICEF)

ประเทศไทยเป็นสมาชิก
สหประชาชาติเมื่อวันที่ 15 ธันวาคม พ.ศ. 2489
เป็นประเทศสมาชิกลำดับที่ 55

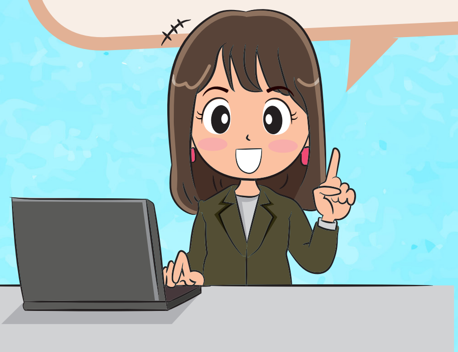

สมาคมสหประชาชาติแห่งประเทศไทย

สมาคมสหประชาชาติแห่งประเทศไทยเป็นองค์กรเอกชนที่มิได้มุ่งแสวงหาผลกำไร จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 4 สิงหาคม พ.ศ. 2496 หลังจากที่ประเทศไทยเข้าเป็นสมาชิกสหประชาชาติ เมื่อวันที่ 15 ธันวาคม พ.ศ. 2489 โดยท่านผู้หญิงละเอียด พิบูลสงคราม เป็นนายกสมาคมคนแรก

สมาคมมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมมิตรภาพ ความเข้าใจระหว่างประชาชนของประเทศต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมสันติภาพและความเป็นอยู่ที่ดีของมนุษยชาติ ส่งเสริมให้ประชาชนชาวไทยตระหนักถึงความผูกพันของประเทศในฐานะสมาชิกสหประชาชาติตามกฎบัตรสหประชาชาติ เผยแพร่อุดมคติของสหประชาชาติ เป็นศูนย์กลางการดำเนินงานและกิจกรรมเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์นี้

นายกสมาคมคนปัจจุบัน คือ ดร. มนัสพาสน์ ชูโต (อดีตเอกอัครราชทูต ณ กรุงวอชิงตัน) สำนักงานของสมาคมตั้งอยู่ที่กรมองค์การระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ ถนนศรีอยุธยา เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร

บทบาทของสมาคมสหประชาชาติแห่งประเทศไทย

สมาคมจัดกิจกรรมต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องตลอดมาเพื่อเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสหประชาชาติ แก่เยาวชนและสาธารณชน อาทิ

- จัดประกวดเรียงความ สุนทรพจน์ คำขวัญ
- จัดประกวดวาดภาพ
- จัดรายการทางโทรทัศน์และสถานีวิทยุโดยถาม-ตอบปัญหาเกี่ยวกับสหประชาชาติ
- จัดบรรยายให้ความรู้เกี่ยวกับสหประชาชาติแก่นักเรียนนักศึกษาและผู้ที่สนใจในจังหวัดต่าง ๆ
- จัดสัมมนาทางวิชาการและนิทรรศการร่วมกับกรมองค์การระหว่างประเทศกระทรวงการต่างประเทศ
- เผยแพร่ข้อมูลสหประชาชาติและบทบาทของประเทศไทยทางสิ่งพิมพ์ Facebook และทางสถานีวิทยุกระจายเสียง เป็นต้น

ตัวอย่าง บุคคลสำคัญของไทย
ที่ดำรงตำแหน่งสำคัญในสหประชาชาติ หรือที่ได้รับการเชิดชูจากสหประชาชาติ

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร

หน่วยงานต่าง ๆ ภายใต้สหประชาชาติทูลเกล้าฯ ถวายรางวัลเพื่อเป็นการสดุดีพระเกียรติคุณ อาทิ

- โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (United Nations Development Programme: UNDP) ทูลเกล้าฯ ถวายรางวัลความสำเร็จสูงสุดด้านการพัฒนามนุษย์ (UNDP Human Development Lifetime Achievement) เมื่อวันที่ 26 มกราคม พ.ศ. 2548
- องค์กรทรัพย์สินทางปัญญาโลก (World Intellectual Property Organization: WIPO) ทูลเกล้าฯ ถวายรางวัลผู้นำโลกด้านทรัพย์สินทางปัญญา (WIPO Global Leaders) เมื่อวันที่ 14 มกราคม พ.ศ. 2552

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง

- กองทุนการพัฒนาเพื่อสตรีแห่งสหประชาชาติ (United Nations Development Fund for Women: UNIFEM) ทูลเกล้าฯ ถวายรางวัล "UNIFEM Award of Excellence" เป็นรางวัลดีเด่นที่พระองค์ทรงมุ่งมั่นสนับสนุนบทบาทสตรีไทยในการพัฒนาประเทศ
- องค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (Food and Agriculture Organization of the United Nations: FAO) ทูลเกล้าฯ ถวายเหรียญเซเรส (Ceres Medal) เพื่อเป็นการสดุดีพระเกียรติคุณ ในฐานะทรงเป็นสตรีดีเด่นที่อุทิศพระองค์เพื่อพัฒนาสตรีและประชาชนในชนบทให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม พ.ศ. 2522 ด้านหลังเหรียญเซเรสจารึกข้อความ TO GIVE WITHOUT DISCRIMINATION "ให้โดยไม่เลือกที่รักมักที่ชัง"

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี

- เมื่อ พ.ศ. 2547 โครงการอาหารโลกแห่งสหประชาชาติ (United Nations World Food Programme: WFP) ทูลเกล้าฯ ถวายตำแหน่งทูตพิเศษของโครงการอาหารโลกแห่งสหประชาชาติ ด้านโครงการอาหารในโรงเรียน
- เมื่อ พ.ศ. 2548 องค์การเพื่อการศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization: UNESCO) ทูลเกล้าฯ ถวายตำแหน่งทูตสันถวไมตรีของ UNESCO ด้านการเสริมสร้างศักยภาพของเด็กชนกลุ่มน้อยด้วยการศึกษาและการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม
- เมื่อวันที่ 17 ตุลาคม พ.ศ. 2558 FAO ทูลเกล้าฯ ถวายตำแหน่งทูตพิเศษโครงการ Zero Hunger (FAO Special Ambassador for Zero Hunger)

❀ สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าพัชรกิติยาภา นเรนทิราเทพยวดี กรมหลวงราชสาริณีสิริพัชร มหาวัชรราชธิดา

สำนักงานว่าด้วยยาเสพติดและอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Office on Drugs and Crime: UNODC) ทูลเกล้าฯ ถวายตำแหน่ง **"ทูตสันถวไมตรีด้านการส่งเสริมหลักนิติธรรมและระบบงานยุติธรรมทางอาญาสำหรับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้"** (Goodwill Ambassador on the Rule of Law for Southeast Asia)

❀ พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี กรมหมื่นสุทธนารีนาถ

เมื่อวันที่ 22 มิถุนายน พ.ศ. 2562 โครงการโรคเอดส์แห่งสหประชาชาติ (Joint United Nations Programme on HIV/AIDS: UNAIDS) ทูลเกล้าฯ ถวายตำแหน่ง **"ทูตสันถวไมตรีด้านการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีของ UNAIDS ในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก"** พ.ศ. 2561 - 2563 (ค.ศ. 2018 - 2020)

❀ พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าวรรณไวทยากร กรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์

ดำรงตำแหน่งประธานสมัชชาสหประชาชาติ สมัยที่ 11 เมื่อปี พ.ศ. 2499 (ค.ศ. 1956) และดำรงตำแหน่งประธานการประชุมสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล (United Nations Conference on the Law of the Sea: UNCLOS) ครั้งที่ 1 ณ นครเจนีวา เมื่อปี พ.ศ. 2501 (ค.ศ. 1958)

❀ ดร. ถนัด คอมันตร์

ดำรงตำแหน่งประธานคณะมนตรีภาวะทรัสตี เมื่อปี พ.ศ. 2500 (ค.ศ. 1957)

❀ ดร. สายสุรี จุติกุล

ดำรงตำแหน่งสมาชิกคณะกรรมาธิการว่าด้วยสถานภาพสตรี (Commission on the Status of Women: CSW) ปี พ.ศ. 2532 - 2543 (ค.ศ. 1989 - 2000) และตำแหน่งอื่นๆ

❀ ดร. อมรา พงศาพิชญ์

ดำรงตำแหน่งในสถาบันวิจัยและฝึกอบรมระหว่างประเทศเพื่อความก้าวหน้าของสตรี (International Research and Training Institute for the Advancement of Women: INSTRAW) ปี พ.ศ. 2533 - 2538 (ค.ศ. 1990 - 1995)

❧ นายอานันท์ ปันยารชุน

ดำรงตำแหน่งประธานคณะผู้ทรงคุณวุฒิระดับสูงด้านภัยคุกคาม ความท้าทายและการเปลี่ยนแปลง (High Level Panel on Threats, Challenges and Change) เมื่อปี พ.ศ. 2546 (ค.ศ. 2003)

❧ ดร. ศุภชัย พานิชภักดิ์

ดำรงตำแหน่งเลขาธิการการประชุมสหประชาชาติว่าด้วยการค้าและการพัฒนา (United Nations Conference on Trade and Development: UNCTAD) วาระปี พ.ศ. 2548 - 2552 (ค.ศ. 2005 - 2008) และวาระปี พ.ศ. 2553 - 2557 (ค.ศ. 2008 - 2012)

❧ ศาตราจารย์กิตติคุณวิทิต มันตาภรณ์

- ผู้รายงานพิเศษแห่งสหประชาชาติว่าด้วยสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนเกาหลี (United Nations Special Rapporteur on the Situation of Human Rights in The Democratic People's Republic of Korea) ของคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ ปี พ.ศ. 2547 - 2553 (ค.ศ. 2004 - 2010)
- ประธานคณะกรรมการประสานงานด้านกระบวนการพิเศษแห่งสหประชาชาติ (Chairperson of the Coordinating Committee of the United Nations Special Procedures) ของสหประชาชาติ ปี พ.ศ. 2548 - 2550 (ค.ศ. 2005 - 2007)
- ประธานคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในสาธารณรัฐโกตดิวัวร์ (Chair of the International Commission of Inquiry on the Ivory Coast) ของคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติในปี พ.ศ. 2554 (ค.ศ. 2011)
- กรรมการในคณะกรรมการที่ปรึกษาของกองทุนเพื่อความมั่นคงแห่งมนุษย์ (Member of the Advisory Board on Human Security) ของกองทุนเพื่อความมั่นคงแห่งมนุษย์แห่งสหประชาชาติ (United Nations Trust Fund for Human Security: UNTFHS) ปี พ.ศ. 2554 - 2558 (ค.ศ. 2011 - 2015)
- กรรมการในคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงในประเทศซีเรีย (Commissioner on the Independent International Commission of inquiry on Syria) ของคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (United Nations Human Rights Council: HRC) ปี พ.ศ. 2555 - 2559 (ค.ศ. 2012 - 2016)

- ผู้เสนอรายงานพิเศษแห่งสหประชาชาติว่าด้วยสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในประเทศกัมพูชา (United Nations Special Rapporteur on the Situation of Human Rights in Cambodia) เริ่มปฏิบัติหน้าที่ตั้งแต่วันที่ 1 พฤษภาคม 2564 และตำแหน่งอื่น ๆ

❀ นายสีหศักดิ์ พวงเกตุแก้ว

ดำรงตำแหน่งประธานคณะมนตรีสิทธิมนุษยชน (Human Rights Council: HRC) วาระปี พ.ศ. 2553 - 2554 (ค.ศ. 2010 - 2011)

❀ นายมณเฑียร บุญตัน

ดำรงตำแหน่งสมาชิกคณะกรรมการว่าด้วยสิทธิผู้พิการ (Committee on the Rights of Persons with Disabilities: CRPD) วาระปี พ.ศ. 2556 - 2558 (ค.ศ. 2013 - 2016) และ พ.ศ. 2560 - 2563 (ค.ศ. 2017 - 2020)

❀ นายวิโรจน์ สุ่มใหญ่

ดำรงตำแหน่งประธานและสมาชิกคณะกรรมการควบคุมยาเสพติดระหว่างประเทศ (International Narcotics Control Board: INCB) วาระปี พ.ศ. 2558 - 2563 (ค.ศ. 2015 - 2020)

❀ ศาสตราจารย์ ดร. เกรียงศักดิ์ กิตติชัยเสรี

ดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาศาลกฎหมายทะเลระหว่างประเทศ (International Tribunal for the Law of the Sea: ITLOS) วาระปี พ.ศ. 2560 - 2568 (ค.ศ. 2017 - 2026)

❀ นางสาวเสาวลักษณ์ ทองก๊วย

ดำรงตำแหน่งสมาชิกคณะกรรมการว่าด้วยสิทธิคนพิการ (Committee on the Rights of Persons with Disabilities: CRPD) วาระปี พ.ศ. 2564 - 2567 (ค.ศ. 2021 - 2024)

❀ ดร. วิลาวรรณ มังคละธนะกุล

ดำรงตำแหน่งสมาชิกคณะกรรมาธิการกฎหมายระหว่างประเทศ (International Law Commission: ILC) วาระปี พ.ศ. 2566 - 2570 (ค.ศ. 2023 - 2027)

แนวทางการดำเนินงาน ของสหประชาชาติ ใน 3 ด้านหลัก

สันติภาพและความมั่นคง (Peace and Security) | การพัฒนา (Development) | สิทธิมนุษยชน (Human Rights)

องค์กรหลักของสหประชาชาติ

- สมัชชา (General Assembly: GA)
- คณะมนตรีความมั่นคง (Security Council: SC)
- คณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคม (Economic and Social Council: ECOSOC)
- สำนักเลขาธิการ (Secretariat)
- ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ (International Court of Justice: ICJ)
- คณะมนตรีภาวะทรัสตี (Trusteeship Council)

(ยุติการดำเนินงานเมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2537 (ค.ศ. 1994))

การประชุมสมัยหลักของสมัชชาสหประชาชาติและคณะกรรมการหลัก

ปกติจะประชุมระหว่างเดือนกันยายนถึงธันวาคมของทุกปี

- คณะกรรมการ 1 - การลดอาวุธ และความมั่นคงระหว่างประเทศ
- คณะกรรมการ 2 - เศรษฐกิจ การเงิน และการพัฒนา
- คณะกรรมการ 3 - สังคม สิทธิมนุษยชน มนุษยธรรมและวัฒนธรรม
- คณะกรรมการ 4 - การเมืองพิเศษและการปลดปล่อยอาณานิคม
- คณะกรรมการ 5 - การบริหารจัดการและงบประมาณ
- คณะกรรมการ 6 - กฎหมาย

ทั้งนี้ นอกเหนือจากคณะกรรมการหลักทั้ง 6 แล้ว ยังมีการประชุมเต็มคณะ (Plenary) อีกด้วย

คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติและบทบาทของประเทศไทย

☸ คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ (United Nations Security Council: UNSC) เป็นหนึ่งในองค์กรหลักของสหประชาชาติ มีอำนาจหน้าที่ในการปรึกษาหารือ ตัดสินใจและกำหนดมาตรการเพื่อระงับความขัดแย้ง และรักษาสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ ซึ่งรวมถึงการตัดสินใจเกี่ยวกับภารกิจปฏิบัติการรักษาสันติภาพ โดยรัฐสมาชิกสหประชาชาติมีพันธกรณีตามกฎบัตรสหประชาชาติที่จะต้องปฏิบัติตามข้อมติหรือข้อตัดสินใจของ UNSC

☸ UNSC มีสมาชิกทั้งหมด 15 ประเทศ แบ่งเป็นสมาชิกถาวร 5 ประเทศ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร ฝรั่งเศส รัสเซีย และจีน และสมาชิกไม่ถาวรอีก 10 ประเทศ ซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยสมาชิกสมัชชาสหประชาชาติ โดยมีวาระการดำรงตำแหน่ง 2 ปี และไม่สามารถลงสมัครรับเลือกตั้งซ้ำได้ในทันทีเมื่อหมดวาระ

☸ ในการตัดสินใจหรือลงคะแนนเสียงต่อข้อมติของ UNSC จะต้องได้รับการสนับสนุนอย่างน้อย 9 เสียง จาก 15 เสียง อย่างไรก็ดี สมาชิกถาวรทั้ง 5 ประเทศมี "สิทธิยับยั้ง" (veto) การตัดสินใจต่าง ๆ ซึ่งหากสมาชิกถาวรอย่างน้อย 1 ประเทศคัดค้านข้อมติหรือข้อตัดสินใจใด ข้อมติหรือข้อตัดสินใจนั้นก็จะไม่ได้รับการรับรองหรือดำเนินการต่อ ยกเว้นในกรณีคำวินิจฉัยเรื่องวิธีการดำเนินการ (procedural matters) ซึ่งต้องการเสียงเห็นชอบจากสมาชิกประเภทใดก็ได้จำนวนอย่างน้อย 9 ประเทศ

☸ ประเทศไทยเคยได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกไม่ถาวรของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ 1 ครั้ง มีวาระ 2 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2528 - 2529 (ค.ศ. 1985 - 1986)

คณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคมแห่งสหประชาชาติและบทบาทของประเทศไทย

※ ECOSOC เป็น 1 ใน 6 องค์กรหลักของสหประชาชาติ มีภารกิจหลักในการเสนอและทบทวนนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เพื่อส่งเสริมให้นานาประเทศร่วมบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs)

※ เมื่อปี พ.ศ. 2562 ประเทศไทยได้รับเลือกตั้งให้เป็นสมาชิก ECOSOC วาระปี พ.ศ. 2563 - 2565 (ค.ศ. 2020 - 2022) ในนามกลุ่มประเทศเอเชียแปซิฟิก ทั้งนี้ไทยเคยเป็นสมาชิก ECOSOC ในวาระอื่น ๆ อาทิ วาระปี พ.ศ. 2548 - 2550 (ค.ศ. 2005 - 2007)

ทบวงการชำนัญพิเศษของสหประชาชาติ

1) องค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ

(Food and Agriculture Organization of the United Nations: FAO)

- เสริมสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศในการขจัดความหิวโหย การบรรลุความมั่นคงทางอาหาร และเพิ่มสมรรถนะในการผลิตและการจัดสรรผลิตผลทางการเกษตรของโลกให้สูงขึ้น

2) องค์การการบินพลเรือนระหว่างประเทศ

(International Civil Aviation Organization: ICAO)

- ออกกฎระเบียบและมาตรฐาน ข้อปฏิบัติด้านการบินพลเรือนระหว่างประเทศ ส่งเสริมและพัฒนาการบิน ท่าอากาศยาน ความปลอดภัยในการบิน และเครื่องอำนวยความสะดวกในการเดินอากาศ รวมทั้งให้ความช่วยเหลือทางวิชาการ

3) กองทุนการเงินระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนาทางการเกษตร

(International Fund for Agricultural Development: IFAD)

- ปฏิรูปการเกษตร เศรษฐกิจในชนบท และระบบอาหาร โดยให้ความช่วยเหลือประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ห่างไกล เพื่อให้สามารถเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรและเพิ่มช่องทางในการเข้าถึงตลาด รวมทั้งส่งเสริมการจ้างงาน และยกระดับเศรษฐกิจในชนบทให้มีความแข็งแกร่ง

4) องค์การแรงงานระหว่างประเทศ

(International Labour Organization: ILO)

- ส่งเสริมให้หญิงและชายมีโอกาสเท่าเทียมกันในการทำงานที่มีคุณค่า มีประสิทธิภาพ เสรีภาพ ความมั่นคง และมีศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ สนับสนุนการคุ้มครองทางสังคม และส่งเสริมให้เกิดการปรึกษาหารือในประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน

5) กองทุนการเงินระหว่างประเทศ

(International Monetary Fund: IMF)

- เฝ้าระวังและดูแลการดำเนินงานด้านเศรษฐกิจของประเทศต่าง ๆ ให้ความช่วยเหลือทางการเงิน และความช่วยเหลือทางวิชาการแก่ประเทศสมาชิก เพื่อให้ระบบการเงินระหว่างประเทศมีเสถียรภาพ

6) องค์การกิจการทางทะเลระหว่างประเทศ

(International Maritime Organization: IMO)

- เป็นศูนย์กลางความร่วมมือระหว่างประเทศสมาชิกในการกำหนดมาตรฐาน ข้อบังคับ แนวทางปฏิบัติเพื่อให้เกิดความปลอดภัยในการเดินเรือ การคุ้มครองและรักษาสิ่งแวดล้อมทางทะเล รวมทั้งการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งทางทะเล

7) สหภาพโทรคมนาคมระหว่างประเทศ

(International Telecommunication Union: ITU)

- จัดสรร และบริหารจัดการคลื่นความถี่และวงโคจรดาวเทียมของโลก จัดทำ และกำหนดมาตรฐานด้านเครือข่ายการติดต่อสื่อสารโทรคมนาคม และสนับสนุนการพัฒนาและใช้งานโทรคมนาคมและเทคโนโลยีสารสนเทศ

8) องค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ

(United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization: UNESCO)

- สนับสนุนให้มีสันติภาพและความมั่นคงในโลกผ่านการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศด้านการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรม

9) องค์การพัฒนาอุตสาหกรรมแห่งสหประชาชาติ

(United Nations Industrial Development Organization: UNIDO)

- ส่งเสริมการพัฒนาด้านอุตสาหกรรม เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในสังคมและสนับสนุนให้มีนวัตกรรม พร้อมการรักษาสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

10) องค์การท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization: UNWTO)

- ส่งเสริมการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบและยั่งยืน โดยสนับสนุนให้การท่องเที่ยวเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ เพื่อให้มีการพัฒนาอย่างครอบคลุม และการรักษาสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน

11) สหภาพไปรษณีย์สากล (Universal Postal Union: UPU)

- จัดรูปแบบการให้บริการและปรับปรุงกิจการไปรษณีย์ระหว่างประเทศให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ตลอดจนเพื่อส่งเสริมและพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศด้านกิจการไปรษณีย์

12) องค์การอนามัยโลก (World Health Organization: WHO)

- ประสานความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อส่งเสริมสุขอนามัยของประชากรโลก

13) องค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก

(World Intellectual Property Organization: WIPO)

- ส่งเสริมการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาโดยอาศัยความร่วมมือจากประเทศสมาชิกและองค์กรระหว่างประเทศอื่น ๆ

14) องค์การอุตุนิยมวิทยาโลก (World Meteorological Organization: WMO)

- ประสานงาน ตรวจสอบ และเฝ้าติดตามสภาพและพฤติกรรมของชั้นบรรยากาศโลก ปฏิกิริยาของผืนดินและมหาสมุทร สภาพอากาศ และการกระจายทรัพยากรน้ำ ตลอดจนคาดการณ์สภาพอากาศ

15) ธนาคารโลก (World Bank)

- ฟื้นฟู บูรณะและพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศสมาชิกโดยการให้กู้ระยะยาวเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ส่งเสริมการลงทุนของภาคเอกชนในประเทศให้บริการด้านความรู้ และคำแนะนำเกี่ยวกับการวางแผนการลงทุน และบริหารการเงิน

องค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ [ยูเนสโก]

องค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ หรือยูเนสโก (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization: UNESCO) เป็นทบวงการชำนัญพิเศษของสหประชาชาติ ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน พ.ศ. 2489 (ค.ศ. 1946) มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างสันติภาพของโลกด้วยการสร้างความเข้าใจระหว่างมนุษยชาติผ่านการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรม

ปัจจุบันมีประเทศสมาชิกทั้งหมด 193 ประเทศ ภาษาทางการขององค์การฯ คือ ภาษาอังกฤษ และภาษาฝรั่งเศส ส่วนภาษาที่ใช้ระหว่างการประชุมสมัยสามัญและคณะกรรมการบริหาร คือ ภาษาอังกฤษ ฝรั่งเศส รัสเซีย อาหรับ สเปน และจีน สำนักงานใหญ่ของยูเนสโกตั้งอยู่ที่กรุงปารีส สาธารณรัฐฝรั่งเศส

ประเทศไทยเข้าเป็นสมาชิกยูเนสโกเมื่อวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2492 (ค.ศ. 1949) นับเป็นสมาชิกลำดับที่ 48 โดยไทยเป็นภาคีอนุสัญญาทางวัฒนธรรมภายใต้ยูเนสโก 3 ฉบับ ได้แก่

- **อนุสัญญาเพื่อคุ้มครองทรัพย์สินทางวัฒนธรรมในกรณีความขัดแย้งทางอาวุธ** (Convention for the Protection of Cultural Property in the Event of Armed Conflict หรือ Hague Convention 1954)
- **อนุสัญญาเพื่อคุ้มครองมรดกโลกทางวัฒนธรรมและธรรมชาติ** (Convention Concerning the Protection of the World Cultural and Natural Heritage หรือ 1972 Convention)

- อนุสัญญาเพื่อการสงวนรักษามรดกวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ (Convention for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage หรือ 2003 Convention)

การยกย่องและร่วมเฉลิมฉลองบุคคลสำคัญ/เหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์

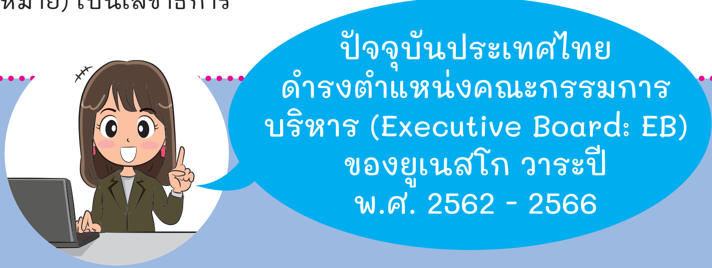
ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2505 - 2562 ยูเนสโกได้ประกาศยกย่องและร่วมเฉลิมฉลองบุคคลสำคัญ/เหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์ของไทยมาแล้ว จำนวน 31 บุคคล/รายการ และล่าสุดที่ประชุมสมัยสามัญองค์การยูเนสโก ครั้งที่ 40 และครั้งที่ 41 ได้รับรองข้อมติประกาศยกย่องและร่วมเฉลิมฉลองบุคคลสำคัญ/ เหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์ประจำปี พ.ศ. 2563 - 2566 ซึ่งมีรายการของประเทศไทย 4 รายการ ได้แก่

1) วันครบรอบ 150 ปีชาตกาลของพระอาจารย์มั่น ภูริทัตโต (พ.ศ. 2563)
2) วันครบรอบ 100 ปีแห่งการสิ้นพระชนม์ของสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส (พ.ศ. 2564)
3) วันครบรอบ 200 ปีชาตกาลของพระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารยางกูร) (พ.ศ. 2565)
4) วันครบรอบ 100 ปี วันประสูติของสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ (พ.ศ. 2566)

หน่วยงานไทยที่เป็นผู้รับผิดชอบความร่วมมือกับยูเนสโก คือ

กระทรวงศึกษาธิการ โดยคณะรัฐมนตรี มีมติแต่งตั้งคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (National Commission for UNESCO) และจัดตั้งหน่วยงานเพื่อประสานงานเกี่ยวกับยูเนสโกคือ สำนักเลขาธิการคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (Secretariat of the Thai National Commission for UNESCO) ซึ่งเป็นไปตามกฎบัตรของยูเนสโกที่กำหนดให้รัฐสมาชิกมีหน่วยประสานงานกับองค์การในฐานะตัวแทนรัฐบาลและหน่วยงานสำคัญต่าง ๆ ของประเทศ โดยจะทำหน้าที่ประสานงานกิจกรรมที่อยู่ในขอบข่ายงานของยูเนสโก ทั้ง 5 สาขา คือ การศึกษา วิทยาศาสตร์ วัฒนธรรม สังคมศาสตร์ และสื่อสารมวลชน

คณะกรรมการแห่งชาติฯ มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เป็นรองประธาน รองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (ที่ได้รับมอบหมาย) เป็นเลขาธิการ

คณะกรรมการมรดกโลก

คณะกรรมการมรดกโลก (World Heritage Committee: WHC) มีหน้าที่หลักในการพิจารณาอนุมัติคำขอขึ้นทะเบียนมรดกโลก ปรับลดสถานะมรดกโลกที่ขึ้นทะเบียนแล้วให้เป็นแหล่งในภาวะอันตราย และ/หรือ ถอดถอนสถานะมรดกโลกที่เสื่อมโทรมหรือได้รับความเสียหายรุนแรง บริหารจัดการเงินกองทุนมรดกโลก (World Heritage Fund) รวมถึงอนุมัติเงินสนับสนุนตามคำขอของรัฐภาคี

ปัจจุบัน (ณ วันที่ 4 เมษายน พ.ศ. 2565) คณะกรรมการมรดกโลกประกอบด้วยรัฐภาคี 21 ประเทศ ได้แก่ อาร์เจนตินา เบลเยียม บัลแกเรีย กรีซ อินเดีย อิตาลี ญี่ปุ่น เม็กซิโก กาตาร์ รวันดา เซนต์วินเซนต์และเกรนาดีนส์ แซมเบีย รัสเซีย เอธิโอเปีย มาลี ไนจีเรีย แอฟริกาใต้ อียิปต์ โอมาน ซาอุดีอาระเบีย และประเทศไทย มีวาระการดำรงตำแหน่ง 4 ปี การประชุมคณะกรรมการฯ มีขึ้นในเดือนมิถุนายน-กรกฎาคมของทุกปี โดยรัฐภาคีที่อยู่ในคณะกรรมการฯ จะหมุนเวียนกันเป็นประเทศเจ้าภาพ

ทั้งนี้ ประเทศไทยเคยเป็นสมาชิก WHC มาแล้ว 4 สมัย ได้แก่ วาระปี พ.ศ. 2532 - 2538 วาระปี พ.ศ. 2540 - 2546 วาระปี พ.ศ. 2552 - 2556 และวาระปี พ.ศ. 2562 - 2566 (วาระปัจจุบัน)

สถานที่ในประเทศไทย
ที่ขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกของยูเนสโก

ประเทศไทยมีแหล่งที่ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกทางธรรมชาติ 3 แห่ง ได้แก่

1) เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร - ห้วยขาแข้ง (ขึ้นทะเบียนเมื่อปี พ.ศ. 2534)
2) พื้นที่กลุ่มป่าดงพญาเย็น - เขาใหญ่ (ขึ้นทะเบียนเมื่อปี พ.ศ. 2548)
3) กลุ่มป่าแก่งกระจาน (ขึ้นทะเบียนเมื่อปี พ.ศ. 2564)

ประเทศไทยมีแหล่งที่ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกทางวัฒนธรรม 3 แห่ง ได้แก่

1) เมืองประวัติศาสตร์สุโขทัย และเมืองบริวาร (ขึ้นทะเบียนเมื่อปี พ.ศ. 2534)
2) เมืองประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา (ขึ้นทะเบียนเมื่อปี พ.ศ. 2534)
3) แหล่งโบราณคดีบ้านเชียง (ขึ้นทะเบียนเมื่อปี พ.ศ. 2535)

หลักเกณฑ์ในการได้รับการขึ้นทะเบียนแหล่งมรดกโลก ประกอบด้วย

หลักเกณฑ์ 6 ข้อสำหรับแหล่งมรดกโลกทางวัฒนธรรม

โดยมีสาระสำคัญ คือแหล่งมรดกโลกทางวัฒนธรรมจะต้องเป็นตัวอย่างอันโดดเด่นของวัฒนธรรมมนุษย์ ขนบธรรมเนียมประเพณีแห่งสถาปัตยกรรม สถาปัตยกรรมวิธีการก่อสร้าง หรือการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์ในอดีต หรือเป็นตัวแทนของผลงานชิ้นเอกที่จัดทำขึ้นอย่างสร้างสรรค์ ด้วยความชาญฉลาดของมนุษย์ สร้างอิทธิพลและเป็นแรงบันดาลใจต่อการออกแบบ สถาปัตยกรรม และศิลปกรรมในยุคต่อมา เป็นต้น หรือเป็นสิ่งยืนยันถึงหลักฐานของวัฒนธรรมหรืออารยธรรมที่ปรากฏให้เห็นอยู่ในปัจจุบันหรือที่สาบสูญไปแล้ว

หลักเกณฑ์ 4 ข้อ สำหรับแหล่งมรดกโลกทางธรรมชาติ

โดยมีสาระสำคัญ คือแหล่งมรดกโลกทางธรรมชาติจะต้องเป็นตัวอย่างอันเด่นชัดของการเป็นตัวแทนในวิวัฒนาการสำคัญต่าง ๆ ในอดีตของโลก เช่น ยุคสัตว์เลื้อยคลาน ยุคน้ำแข็ง ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการพัฒนาความหลากหลายทางธรรมชาติบนพื้นโลก หรือเป็นตัวอย่างที่เด่นชัดในการเป็นตัวแทนของกระบวนการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญทางธรณีวิทยาหรือวิวัฒนาการทางชีววิทยา หรือเป็นแหล่งที่เกิดจากปรากฏการณ์ทางธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์หายาก หรือสวยงามเป็นพิเศษ หรือเป็นถิ่นที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่าและพันธุ์พืชที่หายาก หรือที่ตกอยู่ในสภาวะอันตราย รวมทั้งมีระบบนิเวศที่อุดมสมบูรณ์เป็นต้น

เมื่อได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นแหล่งมรดกโลกแล้ว เราต้องทำอะไรบ้าง ?

รัฐภาคีมีพันธกรณีในการดูแลรักษาและทำนุบำรุงแหล่งมรดกโลกให้อยู่ในสภาวะที่สมบูรณ์และคงสภาพเดิมมากที่สุด รวมทั้งมีกำหนดและทบทวนมาตรการในการดูแลและบริหารจัดการแหล่งมรดกโลกในมิติต่าง ๆ อย่างรัดกุมและเหมาะสม ตลอดจนไม่ดำเนินการใด ๆ ที่จะเป็นการสร้างผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อแหล่งมรดกโลก โดยหากรัฐภาคีไม่สามารถดูแลแหล่งมรดกโลกให้อยู่ในสภาวะที่สมบูรณ์หรือดำเนินการใด ๆ ที่ส่งผลกระทบในทางลบต่อแหล่งมรดกโลก คณะกรรมการมรดกโลก (World Heritage Committee: WHC) มีอำนาจในการตรวจสอบ ติดตาม และพิจารณาปรับสถานะของแหล่งมรดกโลก โดยอาจบรรจุรายชื่อแหล่งในทะเบียนรายชื่อแหล่งมรดกโลกที่อยู่ในภาวะอันตราย (List of World Heritage in Danger) หรือเพิกถอนสถานะการเป็นแหล่งมรดกโลก

วาระการพัฒนาที่ยั่งยืน 2030

SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

วาระการพัฒนาที่ยั่งยืน พ.ศ. 2573 (2030 Agenda for Sustainable Development) เป็นแผนปฏิบัติการระดับโลกที่ได้รับการรับรองโดยที่ประชุมสหประชาชาติระดับสุดยอดว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. 2015 (UN Sustainable Development Summit 2015) เมื่อวันที่ 25 กันยายน พ.ศ. 2558 โดยมีสาระสำคัญในการมุ่งขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ทั้ง 17 เป้าหมายหลักให้บรรลุผลภายในปี พ.ศ. 2573

เป้าหมายที่ 1 ยุติความยากจน (No Poverty)

ยุติความยากจนในทุกรูปแบบในทุกพื้นที่

เป้าหมายที่ 2 ยุติความหิวโหย (Zero Hunger)

ยุติความหิวโหย บรรลุความมั่นคงทางอาหาร และยกระดับโภชนาการ พร้อมส่งเสริมการทำเกษตรกรรมที่ยั่งยืน

เป้าหมายที่ 3 มีสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี (Good Health and Well-being)

สร้างหลักประกันการมีสุขภาพดี และส่งเสริมการเป็นอยู่ที่ดีสำหรับทุกคนในทุกวัย

เป้าหมายที่ 4 การศึกษาที่มีคุณภาพ (Quality Education)

สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต

เป้าหมายที่ 5 ความเสมอภาคระหว่างเพศ (Gender Equality)

บรรลุความเสมอภาคระหว่างเพศ และเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่สตรีและเด็กหญิงทุกคน

เป้าหมายที่ 6 การจัดการน้ำและสุขาภิบาล (Clean Water and Sanitation)

สร้างหลักประกันให้มีน้ำใช้ และมีการบริหารจัดการน้ำ และการสุขาภิบาลอย่างยั่งยืนสำหรับทุกคน

เป้าหมายที่ 7 พลังงานสะอาดที่ทุกคนเข้าถึงได้ (Affordable and Clean Energy)

สร้างหลักประกันว่าทุกคนเข้าถึงพลังงานสมัยใหม่ในราคาที่สามารถเข้าถึงได้ เชื่อถือได้ และยั่งยืน

เป้าหมายที่ 8 งานที่มีคุณค่า และการเติบโตทางเศรษฐกิจ (Decent Work and Economic Growth)

ส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่อง ครอบคลุม และยั่งยืน มีการจ้างงานที่เต็มที่ และมีงานที่มีคุณค่าสำหรับทุกคน

เป้าหมายที่ 9 อุตสาหกรรม นวัตกรรม โครงสร้างพื้นฐาน (Industry, Innovation, and Infrastructure)

สร้างโครงสร้างพื้นฐานที่มีความต้านทานและยืดหยุ่นต่อการเปลี่ยนแปลง ส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ครอบคลุมและยั่งยืน และส่งเสริมนวัตกรรม

เป้าหมายที่ 10 ลดความไม่เสมอภาค (Reduced Inequalities)

ลดความไม่เสมอภาคภายในประเทศและระหว่างประเทศ

เป้าหมายที่ 11 เมืองและชุมชนที่ยั่งยืน (Sustainable Cities and Communities)

ทำให้เมืองและการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์มีความทั่วถึง ปลอดภัย พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง และมีความยั่งยืน

เป้าหมายที่ 12 การผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน (Responsible Consumption and Production)

สร้างหลักประกันให้มีรูปแบบการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน

เป้าหมายที่ 13 รับมือการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ (Climate Action)

ดำเนินการอย่างเร่งด่วนเพื่อรับมือสู้กับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบ

เป้าหมายที่ 14 คุ้มครองทรัพยากรทางทะเล (Life Below Water)

อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทร ทะเล และทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืน เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

เป้าหมายที่ 15 อนุรักษ์ระบบนิเวศทางบก (Life on Land)

ปกป้อง ฟื้นฟู และส่งเสริมการใช้ระบบนิเวศบนบกอย่างยั่งยืน มีการบริหารจัดการป่าที่ยั่งยืน ต่อต้านการแปรสภาพเป็นทะเลทราย หยุดยั้งการเสื่อมโทรมของดินและฟื้นฟูสภาพดิน รวมทั้งหยุดยั้งการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ

เป้าหมายที่ 16 สังคมสงบสุข ยุติธรรม ไม่แบ่งแยก (Peace, Justice, and Strong Institutions)

ส่งเสริมสังคมที่สงบสุขและครอบคลุม เอื้อต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ให้ทุกคนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม และสร้างสถาบันที่มีประสิทธิภาพ มีความรับผิดชอบ และทุกคนสามารถเข้าถึงในทุกระดับ

เป้าหมายที่ 17 หุ้นส่วนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Partnerships for the Goals)

เสริมสร้างความแข็งแกร่งของกลไกการดำเนินงาน และฟื้นฟูหุ้นส่วนความร่วมมือระดับโลกเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

การกำหนดเป้าหมาย
การพัฒนาที่ยั่งยืน

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนหรือ SDGs เป็นการสานต่อภารกิจของเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (Millennium Development Goals: MDGs) ซึ่งสิ้นสุดลงเมื่อสิ้นปี พ.ศ. 2558 (ค.ศ. 2015)

๛ MDGs ประกอบด้วย 8 เป้าหมายหลัก ได้แก่

1) ขจัดความยากจนและความหิวโหย
2) ให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาระดับประถมศึกษา
3) ส่งเสริมความเท่าเทียมกันทางเพศ และบทบาทสตรี
4) ลดอัตราการตายของเด็ก
5) พัฒนาสุขภาพของสตรีมีครรภ์
6) ต่อสู้กับโรคเอดส์ มาลาเรีย และโรคร้ายอื่น ๆ
7) รักษาและจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน
8) ส่งเสริมการเป็นหุ้นส่วนเพื่อการพัฒนาในประชาคมโลก

รายงานการทบทวน
การดำเนินการตามวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. 2030 ระดับชาติ โดยสมัครใจ

- รายงานการทบทวนการดำเนินการตามวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. 2030 ระดับชาติ โดยสมัครใจ (Voluntary National Review: VNR) คือ รายงานที่ประเทศสมาชิกสหประชาชาติจัดทำขึ้นเพื่อนำเสนอความคืบหน้าและความท้าทายในการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ทั้ง 17 เป้าหมายหลัก ต่อเวทีหารือทางการเมืองระดับสูงว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืน (High-Level Political Forum on Sustainable Development: HLPF) ซึ่งจัดขึ้นเป็นประจำในเดือนกรกฎาคมของทุกปี ซึ่งประเทศไทยได้เสนอรายงาน VNR ต่อ HLPF แล้ว 2 ครั้ง ในปี พ.ศ. 2560 และ พ.ศ. 2564
- นอกจากนั้น ประเทศไทยยังจัดทำรายงาน VNR อย่างไม่เป็นทางการเป็นประจำทุกปี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรักษาพลวัตของการขับเคลื่อนการดำเนินงานตาม SDGs และส่งเสริมการทำงานอย่างบูรณาการระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ภายในประเทศ นอกจากนี้ กระบวนการจัดทำรายงานยังช่วยส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการพัฒนาประเทศ รวมทั้งสร้างความตระหนักรู้และความสนใจด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน แก่สังคม ชุมชน และประชาชนทั่วไปโดยหัวข้อหลักของการจัดทำ VNR อย่างไม่เป็นทางการของไทยในปีที่ผ่านมา ได้แก่

    1. ในปี พ.ศ. 2561 “การนำ SDGs ไปปฏิบัติในพื้นที่”
    2. ในปี พ.ศ. 2562 “การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน”
    3. ในปี พ.ศ. 2563 “งานอาสาสมัครกับการพัฒนาที่ยั่งยืน”

- ผู้ที่สนใจสามารถดาวน์โหลดรายงาน VNR ของไทยทั้งฉบับภาษาไทยและภาษาอังกฤษผ่านทางเว็บไซต์ http://www.mfa.go.th/sep4sdgs

ทศวรรษระหว่างประเทศแห่งการดำเนินการ “น้ำสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืน” และบทบาทของประเทศไทย

ที่ประชุมสมัชชาสหประชาชาติ สมัยที่ 71 ปี พ.ศ. 2559 มีมติเห็นชอบกำหนดให้วันที่ 22 มีนาคม พ.ศ. 2561 - 22 มีนาคม พ.ศ. 2571 เป็นทศวรรษระหว่างประเทศแห่งการดำเนินงาน “น้ำสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืน” เพื่อส่งเสริมให้ประเทศต่าง ๆ ร่วมกันเร่งรัดการดำเนินการด้านน้ำเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่ 6 ของ SDGs และในวันที่ 22 มีนาคมของทุกปี ยังเป็นวันน้ำโลก (World Water Day) อีกด้วย

ไทยมีบทบาทเรื่องน้ำในกรอบสหประชาชาติที่นครนิวยอร์กอย่างต่อเนื่อง โดยเป็นสมาชิกก่อตั้งของ Steering Committee of the Group of Friends of Water (GoF Water) ซึ่งมีสมาชิกประกอบด้วย ฟินแลนด์ ฮังการี ทาจิกิสถาน และสวิตเซอร์แลนด์ มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างแรงกระตุ้นให้เกิดการหารือและผลักดันประเด็นน้ำในเวทีสหประชาชาติ โดยไทยเข้าร่วมการประชุมและกิจกรรมต่าง ๆ เรื่องน้ำในเวทีสหประชาชาติอย่างต่อเนื่อง

การขับเคลื่อนการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทย

ไทยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy Philosophy: SEP) ซึ่งเป็นพระราชดำริของในหลวงรัชกาลที่ 9 มาใช้เป็นแนวทางการดำเนินการเพื่อขับเคลื่อนการบรรลุ SDGs โดยมุ่งเน้นให้การดำเนินการตั้งอยู่บนพื้นฐานของความพอประมาณ มีเหตุมีผล และมีภูมิคุ้มกันในตัว รวมทั้งมีการนำความรู้และหลักคุณธรรมเป็นองค์ประกอบสำคัญในการพิจารณา

หลัก“สามห่วง สองเงื่อนไข” ของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

❀ **ห่วงที่ 1** คือ **พอประมาณ** หมายถึง พอประมาณในทุกอย่าง ความพอดี ไม่มากหรือน้อยจนเกินไป โดยต้องไม่เบียดเบียนตนเอง หรือผู้อื่นให้เดือดร้อน

❀ **ห่วงที่ 2** คือ **มีเหตุผล** หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ

❀ **ห่วงที่ 3** คือ **มีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเอง** หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมเพื่อรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

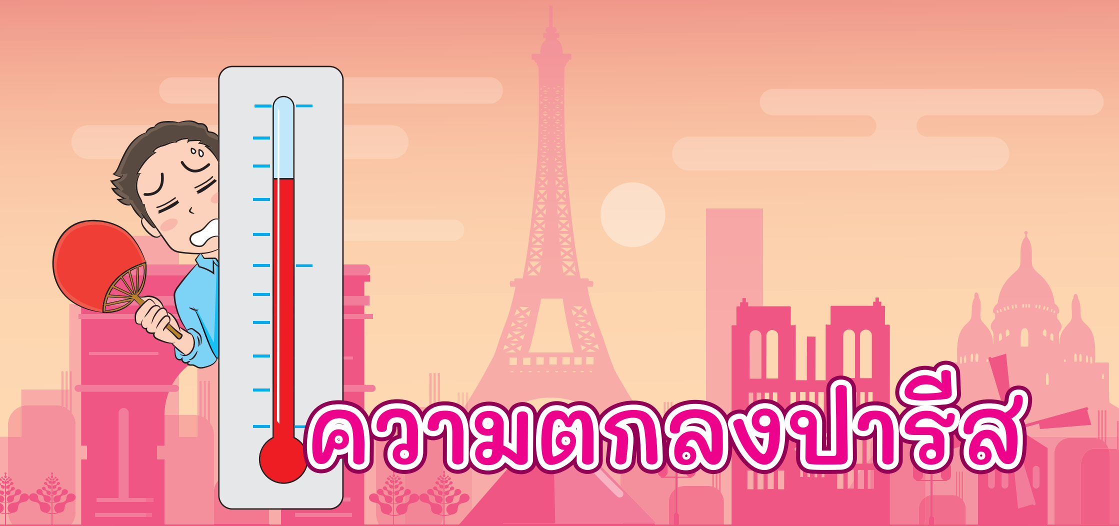
❀ **เงื่อนไขที่ 1** **เงื่อนไขความรู้** คือ รอบรู้ รอบคอบ ระมัดระวัง

❀ **เงื่อนไขที่ 2** **เงื่อนไขคุณธรรม** คือ ซื่อสัตย์สุจริต มีสติปัญญา ขยันอดทน แบ่งปัน

B โมเดลเศรษฐกิจชีวภาพ
C เศรษฐกิจหมุนเวียน
G เศรษฐกิจสีเขียว

โมเดลเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียว หรือ Bio-Circular-Green Economy (BCG) เป็นยุทธศาสตร์ชาติสำหรับการฟื้นฟูเศรษฐกิจช่วงหลังโควิด-19 ที่มีพื้นฐานบนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเน้นการพัฒนาที่ใช้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมมาช่วยให้เกิดการใช้ทรัพยากรในประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ สร้างมูลค่าเพิ่ม ลดปริมาณของเสีย และส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด เพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติปี ค.ศ. 2030 ขณะที่มีการอยู่ร่วมกันอย่างสมดุลระหว่างมนุษย์ สิ่งมีชีวิตและสิ่งแวดล้อม

ความตกลงปารีส

๛ ความตกลงปารีสกำหนดให้ประเทศต่าง ๆ ร่วมกันควบคุมไม่ให้อุณหภูมิเฉลี่ยของโลกเพิ่มขึ้นเกิน 2 องศาเซลเซียส และพยายามควบคุมไม่ให้อุณหภูมิเพิ่มขึ้นเกิน 1.5 องศาเซลเซียส

๛ ความตกลงปารีสยังกำหนดพันธกรณีอื่น ๆ สำหรับประเทศที่เป็นภาคีได้แก่

(1) ให้เพิ่มขีดความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สร้างภูมิต้านทาน และความสามารถในการฟื้นตัว และการพัฒนาประเทศที่ปล่อยก๊าซเรือนกระจกต่ำ

(2) ทำให้เกิดเงินทุนหมุนเวียนที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาที่ปล่อยก๊าซเรือนกระจกต่ำ การสร้างภูมิต้านทานและความสามารถในการฟื้นตัวจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

(3) ให้แต่ละประเทศกำหนดเป้าหมายการลดก๊าซเรือนกระจกของตน ซึ่งเรียกอย่างเป็นทางการว่า “การมีส่วนร่วมที่ประเทศกำหนด” (Nationally Determined Contributions: NDCs) โดยคำนึงถึงขีดความสามารถและสถานการณ์ของแต่ละประเทศที่แตกต่างกัน บนพื้นฐานของหลักความรับผิดชอบร่วมกันในระดับที่แตกต่าง (common but differentiated responsibilities)

(4) แม้ก๊าซคาร์บอนไดอ็อกไซด์ (Carbon Dioxide: CO2) มีสัดส่วนมากที่สุดในบรรดาก๊าซเรือนกระจกทั้งหมด แต่ยังมีก๊าซประเภทอื่น ๆ ด้วย อาทิ มีเทน (Methane: CH4) และไฮโดรฟลูออโรคาร์บอน (Hydrofluorocarbon: HFC) หรือก๊าซที่ใช้เป็นสารทำความเย็นในเครื่องปรับอากาศ ตู้เย็นและเครื่องทำน้ำเย็น

“ก๊าซเรือนกระจก”

ประเทศไทยได้รับผลกระทบระยะยาวจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศมากเป็นลำดับที่ 9 ของโลก ไทยจึงจำเป็นต้องดำเนินการแก้ปัญหาอย่างจริงจังและปรับตัวต่อผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

ไทยกำหนดเป้าหมายที่จะบรรลุความเป็นกลางทางคาร์บอน (carbon neutrality) ภายในปี พ.ศ. 2593 และปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ (net zero greenhouse gas emission) ภายในปี พ.ศ. 2608 ซึ่งทุกภาคส่วนจำเป็นต้องร่วมมือกันอย่างแข็งขัน เพื่อให้ไทยสามารถบรรลุเป้าหมายเหล่านี้ได้

ความหลากหลายทางชีวภาพ

ไทยได้รับการจัดอันดับให้เป็นประเทศที่มีความหลากหลายทางชีวภาพเป็นลำดับที่ 16 ของโลก (พ.ศ. 2562) และภูมิภาคอาเซียนเป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางชีวภาพสูง ครอบคลุมทั้งพืชพันธุ์ สัตว์ป่า และทรัพยากรทางทะเล คิดเป็นร้อยละ 20 ของความหลากหลายทางชีวภาพของโลก

วันดินโลก

สหประชาชาติกำหนดให้วันที่ 5 ธันวาคม ซึ่งเป็นวันคล้ายวันพระบรมราชสมภพพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เป็น **“วันดินโลก”**

เพื่อเป็นการถวายสดุดีและเทิดพระเกียรติในฐานะที่ทรงเป็น **“นักวิทยาศาสตร์ดินเพื่อมนุษยธรรม”** พระองค์แรกและพระองค์เดียวของโลก ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจด้านการจัดการทรัพยากรดินและน้ำจนเป็นรากฐานการผลิตที่มั่นคงของเกษตรกร

ปฏิบัติการรักษาสันติภาพของสหประชาชาติและบทบาทของประเทศไทย

นับตั้งแต่การก่อตั้งสหประชาชาติ กิจกรรมที่สำคัญของสหประชาชาติคือการส่งเสริมสันติภาพ และการป้องกันความขัดแย้งระหว่างประเทศต่าง ๆ กลไกสำคัญของสหประชาชาติสำหรับภารกิจนี้ คือ ปฏิบัติการรักษาสันติภาพ หรือ Peacekeeping Operations (PKO) คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติเป็นผู้กำหนดภารกิจรักษาสันติภาพ โดยมีการระดมทรัพยากรจากรัฐสมาชิกสหประชาชาติ ซึ่งอาจเป็นเงินทุน อาวุธยุทโธปกรณ์ หรือกำลังพลเข้าร่วมปฏิบัติการรักษาสันติภาพในพื้นที่ที่มีความขัดแย้งบนหลักการ ดังนี้

1) ได้รับความยินยอมจากรัฐที่เกี่ยวข้อง
2) มีความเป็นกลาง
3) ไม่ใช้กำลัง ยกเว้นในกรณีป้องกันตนเอง หรือเพื่อปกป้องภารกิจ

จากอดีตจนถึงปัจจุบัน สหประชาชาติมีปฏิบัติการรักษาสันติภาพแล้ว 71 ภารกิจ โดยได้รับการสนับสนุนจากรัฐสมาชิกกว่า 125 ประเทศ ในด้านงบประมาณ ความร่วมมือต่าง ๆ และการส่งเจ้าหน้าที่ทั้งทหาร ตำรวจ และพลเรือนเข้าร่วมภารกิจ

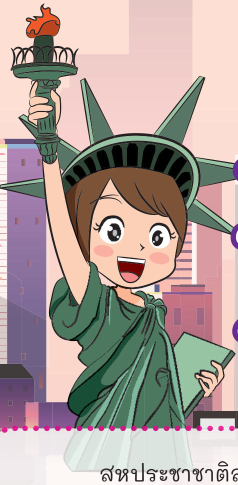
ประเทศไทยมีส่วนร่วมในปฏิบัติการรักษาสันติภาพของสหประชาชาติมาอย่างต่อเนื่อง โดยส่งเจ้าหน้าที่ทหาร ตำรวจและพลเรือน รวมกว่า 27,000 คน เข้าร่วมปฏิบัติการรักษาสันติภาพ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2501 กว่า 20 ภารกิจ ในภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วโลก

ในปัจจุบัน สหประชาชาติมีปฏิบัติการรักษาสันติภาพอยู่ในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก จำนวน 12 ภารกิจ และไทยเข้าร่วมปฏิบัติการรักษาสันติภาพใน 3 ภารกิจด้วยกัน ได้แก่

1) United Nations Mission in South Sudan (UNMISS) ประเทศเซาท์ซูดาน
2) United Nations - African Union Hybrid Operation in Darfur (UNAMID) ประเทศซูดาน
3) United Nations Military Observer Group in India and Pakistan (UNMOGIP) บริเวณพื้นที่พิพาทระหว่างประเทศอินเดียและปากีสถาน

ในการส่งกำลังพลไปร่วมภารกิจ รัฐสมาชิกสามารถส่งเจ้าหน้าที่เป็นรายบุคคล หรือเป็นกองกำลัง ปัจจุบันไทยส่งกองร้อยทหารช่างเข้าร่วมภารกิจ UNMISS ในประเทศเซาท์ซูดาน จำนวน 1 กองร้อย ซึ่งนอกเหนือจากภารกิจหลักในการรักษาสันติภาพแล้ว เจ้าหน้าที่ของไทยยังได้ถ่ายทอดแนวทางการพัฒนาโดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่ประชาชนในพื้นที่อีกด้วย เพราะเห็นว่าการพัฒนาเป็นปัจจัยสำคัญที่จะนำไปสู่สันติภาพที่ยั่งยืนได้

บทบาทของสตรี ในปฏิบัติการรักษาสันติภาพ ของสหประชาชาติ

สหประชาชาติสนับสนุนบทบาทของสตรีในปฏิบัติการรักษาสันติภาพของสหประชาชาติ ตามวาระสตรี สันติภาพ และความมั่นคง (Women, Peace and Security: WPS) ซึ่งให้ความสำคัญกับการเพิ่มบทบาทสตรีในการป้องกัน แก้ไขและจัดการความขัดแย้ง ตลอดจนการเสริมสร้างสันติภาพที่ยั่งยืน เนื่องจากเห็นว่าผู้หญิงเป็นกลุ่มที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากความขัดแย้ง แต่มีส่วนร่วมน้อยมากในกระบวนการแก้ไขปัญหา ประชาคมโลกจึงควรให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของสตรีในกระบวนการสันติภาพและสนับสนุนให้สตรีมีบทบาทในตำแหน่งระดับสูงและร่วมอยู่ในกระบวนการตัดสินใจ อาทิ ตำแหน่งทางการเมือง การบริหาร นักเจรจาไกล่เกลี่ย รวมทั้งปกป้องสิทธิของสตรีในสถานการณ์ความขัดแย้ง

ประเทศไทยสนับสนุนวาระ WPS โดยมีนโยบายเพิ่มจำนวนเจ้าหน้าที่สตรีที่เข้าร่วมปฏิบัติภารกิจรักษาสันติภาพของสหประชาชาติ รวมถึงส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่สตรีที่กลับจากภารกิจสันติภาพมาถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ให้กับกำลังพลอื่น ๆ เพื่อแบ่งปันความรู้ ประสบการณ์ สร้างแรงบันดาลใจ รวมทั้งส่งเสริมให้เข้าฝึกอบรมหลักสูตรที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศด้วย

น.ท.หญิง กัญณฐา ธนคลังสิน ร.น. ซึ่งเคยร่วมปฏิบัติการรักษาสันติภาพที่ซูดาน (UNAMID) เคยกล่าวในบทสัมภาษณ์ BBC ไทยว่า "ผู้หญิงกับผู้ชายมีความสำคัญในภารกิจรักษาสันติภาพเท่า ๆ กันแต่มีจุดอ่อนจุดแข็งต่างกัน เช่นผู้ชายอาจจะแข็งแกร่งกว่า แต่ผู้หญิงมีจุดแข็งเรื่องการเข้าถึงประชาชนในพื้นที่ปฏิบัติการ โดยเฉพาะในชุมชนชาวมุสลิม ที่ผู้ชายไม่สามารถเข้าไปพูดคุยหรือให้ความช่วยเหลือสตรีที่ได้รับผลกระทบได้แต่เจ้าหน้าที่ผู้หญิงสามารถเข้าถึงกลุ่มเปราะบาง เข้าไปประชาสัมพันธ์และเก็บข้อมูลได้" พร้อมทั้งยังได้เล่าความประทับใจอีกด้วยว่า ได้พบเด็กผู้หญิงชาวซูดานโดยเธอบอกว่ากำลังจะออกจากโรงเรียนเพราะที่บ้านยากจน น.ท.หญิง กัญณฐา ฯ จึงเล่าว่าที่เธอได้มาเป็นทหารและได้เดินทางไกลมาถึงที่นี่ก็เพราะเรียนหนังสือ และขอให้เด็กหญิงเรียนต่อ สี่ปีหลังจากนั้นเธอกลับไปร่วมภารกิจ UNAMID อีกครั้งและพบเด็กหญิงคนนั้นโดยบังเอิญ ทั้งสองจำกันได้ เด็กหญิงบอกว่าบทสนทนาในวันนั้นทำให้เธอตัดสินใจเรียนต่อและกำลังจะสมัครเข้าเรียนสายอาชีพ

สหประชาชาติ
กับประเด็นการก่อการร้าย

สหประชาชาติถือว่าการก่อการร้ายเป็นประเภทหนึ่งของอาชญากรรมข้ามชาติ ซึ่งหมายถึงการกระทำขององค์กรหรือกลุ่มบุคคล สมคบ และร่วมมือกระทำความผิดต่อเนื่อง จากประเทศหนึ่งไปยังอีกประเทศหนึ่งหรือหลายประเทศ อันเป็นความผิดตามกฎหมาย ก่อให้เกิดผลกระทบต่อความสัมพันธ์และความมั่นคงของบุคคล องค์กร เศรษฐกิจ สังคมการเมือง และอื่น ๆ

✿ ภายหลังเกิดเหตุการณ์ก่อการร้าย ที่ นครนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา เมื่อวันที่ 11 กันยายน พ.ศ. 2544 สหประชาชาติให้ออกข้อมติประณามการก่อการร้ายในเหตุการณ์ดังกล่าว โดยถือว่าการก่อการร้ายเป็นภัยคุกคามต่อสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ กำหนดให้รัฐสมาชิกดำเนินมาตรการเพื่อป้องกัน เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวโดยประยุกต์ปรับเปลี่ยนมาตรการตามสถานการณ์ อาทิ สถานการณ์ในภูมิภาคตะวันออกกลาง ตลอดจนปฏิบัติการของกลุ่ม “รัฐอิสลาม” (Islamic State: IS) และกลุ่มอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่ม Al-Qaida

สหประชาชาติ
กับประเด็นความมั่นคงทางไซเบอร์

เนื่องจากความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศอาจถูกนำมาใช้ประโยชน์ในการทำสงครามไซเบอร์ หรือการโจมตีทางไซเบอร์ที่เป็นภัยคุกคามต่อสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ ดังนั้น ประชาคมโลกและสหประชาชาติได้ให้ความสำคัญต่อประเด็นความมั่นคงทางไซเบอร์เพิ่มขึ้นเป็นลำดับ โดยมีการหารือในกรอบต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด ซึ่งให้ความสำคัญกับการกำหนดแนวทางในการกำกับพฤติกรรมของรัฐเพื่อมิให้มีการใช้เครื่องมือทางไซเบอร์เพื่อจุดประสงค์ที่เป็นปฏิปักษ์ต่อสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ

พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. 2562 ให้คำนิยาม "ภัยคุกคามทางไซเบอร์" ว่า หมายถึง การกระทำหรือการดำเนินการใด ๆ โดยมิชอบ โดยใช้คอมพิวเตอร์ ระบบคอมพิวเตอร์หรือโปรแกรมที่ไม่พึงประสงค์โดยมุ่งหมายให้เกิดการประทุษร้ายต่อระบบคอมพิวเตอร์ ข้อมูลคอมพิวเตอร์ หรือข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้อง และเป็นภยันตรายที่ใกล้จะถึงที่จะก่อให้เกิดความเสียหายหรือส่งผลกระทบต่อการทำงานของคอมพิวเตอร์ ระบบคอมพิวเตอร์ หรือข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้อง และ "การรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์" หมายความว่า มาตรการหรือการดำเนินการที่กำหนดขึ้นเพื่อป้องกัน รับมือ และลดความเสี่ยงจากภัยคุกคามทางไซเบอร์ทั้งจากภายในและภายนอกประเทศ อันกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ความมั่นคงทางทหาร และความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ

ทั้งนี้ การส่งเสริมความมั่นคงทางไซเบอร์จำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทั้งในระดับชาติและระดับภูมิภาค

อาวุธ ที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง

อาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง หรือ Weapons of Mass Destruction (WMDs) คือ อาวุธที่สามารถสังหาร/ทำลายสิ่งมีชีวิตทั้งมนุษย์ สัตว์ ต้นไม้ รวมถึงสภาพแวดล้อมได้เป็นวงกว้าง ทั้งยังไม่สามารถจำกัดความเสียหายได้หรือกำหนดกลุ่มเป้าหมายได้ โดยสามารถแบ่งเป็น 3 ประเภทหลัก ได้แก่

1. อาวุธนิวเคลียร์ เป็นอาวุธที่ใช้พลังงานจากปฏิกิริยานิวเคลียร์ฟิชชั่น มีพลังในการทำลายล้างสูง และขยายเป็นวงกว้าง เช่น ระเบิดนิวเคลียร์หนึ่งลูกสามารถทำลายเมืองได้ทั้งเมือง

2. อาวุธชีวภาพ หรือรู้จักในชื่ออาวุธเชื้อโรค คือ อาวุธที่ผลิตขึ้นได้จากสิ่งมีชีวิต ซึ่งครอบคลุมถึงสิ่งมีชีวิต สารพิษจากสิ่งมีชีวิต สารที่สิ่งมีชีวิตผลิตขึ้น และฮอร์โมน เช่น แบคทีเรีย ไวรัส รา ปรสิต อาวุธชีวภาพเป็นสิ่งที่ผลิตได้ง่ายและราคาถูก รวมถึงยังเป็นอันตรายต่อกลุ่มเป้าหมายทำให้เจ็บป่วยหรือถึงชีวิตได้ เช่น เชื้อแอนแทรกซ์

3. อาวุธเคมี คือ สารเคมีพิษ หรือ สารตั้งต้น (Precursor) โดยใช้กระบวนการปฏิกิริยาทางเคมีในการผลิต อาวุธเคมีสามารถทำให้เป็นอันตรายถึงชีวิต บาดเจ็บ หรือไร้สมรรถภาพ

๛ ประชาคมระหว่างประเทศ เห็นว่า อาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงเหล่านี้ส่งผลกระทบในเชิงมนุษยธรรมต่อมวลมนุษยชาติ จึงจำเป็นต้องจำกัดและควบคุมอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงดังกล่าว โดยการจัดทำตราสารระหว่างประเทศเพื่อห้าม ลด หรือห้ามการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงต่าง ๆ อาทิ

- อนุสัญญาห้ามอาวุธเคมี (Chemical Weapons Convention: CWC)
- อนุสัญญาห้ามอาวุธชีวภาพ (Biological Weapons Convention: BWC)
- สนธิสัญญาไม่แพร่ขยายอาวุธนิวเคลียร์ (Nuclear Non-Proliferation Treaty: NPT)
- สนธิสัญญาว่าด้วยการห้ามทดลองนิวเคลียร์โดยสมบูรณ์ (Comprehensive Nuclear-Test-Ban Treaty: CTBT)
- สนธิสัญญาห้ามอาวุธนิวเคลียร์ (Treaty on the Prohibition of Nuclear Weapons: TPNW) เป็นต้น

ประเทศที่เคยถูกโจมตีด้วยอาวุธนิวเคลียร์

ญี่ปุ่นเป็นประเทศเดียวที่เคยถูกโจมตีโดยอาวุธนิวเคลียร์ ซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายอย่างใหญ่หลวง เมื่อช่วงใกล้สิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่ 2 ญี่ปุ่นถูกสหรัฐอเมริกาโจมตีด้วยระเบิดนิวเคลียร์ 2 ครั้ง คือ ครั้งแรก สหรัฐฯ ใช้ระเบิดนิวเคลียร์ที่ชื่อว่า Little Boy ที่เมืองฮิโรชิมา เมื่อวันที่ 6 สิงหาคม พ.ศ. 2488 (ค.ศ. 1945) ทำให้มีผู้เสียชีวิตมากกว่า 70,000 คนในทันที และครั้งที่ 2 สหรัฐฯ ใช้ระเบิดนิวเคลียร์ที่มีชื่อว่า Fat Man ที่เมืองนางาซากิ เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม พ.ศ. 2488 (ค.ศ. 1945) ทำให้มียอดผู้เสียชีวิตจากระเบิดนิวเคลียร์ทั้งสองครั้งกว่า 200,000 คน และเป็นสาเหตุให้ญี่ปุ่นประกาศยอมแพ้ในสงครามโลกครั้งที่ 2

ระเบิดนิวเคลียร์ที่เมืองฮิโรชิมาและเมืองนางาซากิในครั้งนั้นเป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้ชาวโลกตระหนักรู้ถึงผลกระทบด้านมนุษยธรรมของอาวุธนิวเคลียร์และอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงอื่น ๆ และเป็นจุดสำคัญที่นำไปสู่การก่อตั้งสหประชาชาติ และการผลักดันการควบคุมและลดอาวุธนิวเคลียร์ เพื่อเสริมสร้างสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ

องค์กรที่รณรงค์ด้านการลดอาวุธที่เคยได้รับรางวัลโนเบลสาขาสันติภาพ

- องค์กรรณรงค์เพื่อยกเลิกอาวุธนิวเคลียร์ระหว่างประเทศ (International Campaign to Abolish Nuclear Weapons: ICAN) เป็นองค์กรเอกชน มีสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ที่นครเจนีวา ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ICAN มีจุดประสงค์เพื่อป้องกัน/ขจัด/กำจัดอาวุธนิวเคลียร์ให้หมดไป โดย ICAN ร่วมมือกับองค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและประชาสังคมกว่า 400 องค์กร ใน 100 ประเทศทั่วโลก
- ในปี พ.ศ. 2560 ICAN ได้รับรางวัลโนเบลสาขาสันติภาพ เนื่องจากมีบทบาทสำคัญในการผลักดันให้เกิดการเจรจาจัดทำสนธิสัญญาห้ามอาวุธนิวเคลียร์ (Treaty on Prohibition of Nuclear Weapons: TPNW) ซึ่งเป็นตราสารระหว่างประเทศที่มีผลผูกพันทางกฎหมายฉบับแรกที่ห้ามอาวุธนิวเคลียร์โดยเด็ดขาด เป็นการผลักดันครั้งสำคัญของประชาคมระหว่างประเทศเพื่อนำไปสู่โลกที่ปราศจากอาวุธนิวเคลียร์
- สนธิสัญญา TPNW มีสาระสำคัญครอบคลุมการห้ามพัฒนา ทดลอง ผลิต ครอบครอง สะสม ใช้ หรือข่มขู่ที่จะใช้อาวุธนิวเคลียร์ หรืออนุญาตให้ติดตั้งอาวุธนิวเคลียร์ในดินแดนของตน โดยเน้นย้ำความสำคัญของการห้ามอาวุธนิวเคลียร์ด้วยเหตุผลด้านผลกระทบทางมนุษยธรรม ไทยมีบทบาทสำคัญในการผลักดันการเจรจาจัดทำสนธิสัญญาดังกล่าว และเป็น 1 ใน 3 ประเทศที่ลงนามและให้สัตยาบันสนธิสัญญานี้ในวันแรกที่เปิดให้ลงนาม (20 กันยายน พ.ศ. 2560) โดยสนธิสัญญา TPNW เริ่มมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 22 มกราคม พ.ศ. 2564 หลังจากที่มีประเทศให้สัตยาบันครบ 50 ประเทศ

เทคโนโลยีนิวเคลียร์ในเชิงสันติ

พลังงานนิวเคลียร์เป็นสิ่งที่คนทั่วไปมักคิดว่ามีแต่โทษหรือผลกระทบด้านลบต่อมนุษย์ อาทิ อานุภาพทำลายล้างสูงของอาวุธนิวเคลียร์ และอันตรายจากอุบัติเหตุของโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ เป็นต้น แต่ที่จริงแล้วพลังงานนิวเคลียร์และเทคโนโลยีนิวเคลียร์สามารถนำมาใช้ในทางสันติและใช้ประโยชน์ในหลาย ๆ ด้าน นอกจากโรงไฟฟ้านิวเคลียร์แล้ว เทคโนโลยีนิวเคลียร์สามารถนำมาใช้ในกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น

ด้านการเกษตร อาทิ การปรับปรุงพันธุ์พืช/กำจัดแมลง/ควบคุมโรคในสัตว์หรือเพิ่มผลผลิตทางปศุสัตว์ ด้านการแพทย์ อาทิ การทำ PET Scan การรักษาโรคมะเร็ง การศึกษาวิจัยการแพร่ระบาดของเชื้อโรคจากสัตว์สู่มนุษย์

ด้านโภชนาการ อาทิ การวิเคราะห์ผลผลิตทางโภชนาการของอาหารเด็กและทารก

ด้านสิ่งแวดล้อม การศึกษาวิจัยการปนเปื้อนมลพิษในสัตว์น้ำ การตรวจสอบ/วิเคราะห์คุณภาพดินและน้ำ ด้านอุตสาหกรรม อาทิ การฉายรังสีโคบอลต์-60 เพื่อฆ่าเชื้อและถนอมอาหาร เป็นต้น

ในการใช้ประโยชน์เหล่านี้ไทยมีความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับทบวงการพลังงานปรมาณูระหว่างประเทศ (International Atomic Energy Agency: IAEA) ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการใช้พลังงานปรมาณูเพื่อสันติ

อนุสัญญาว่าด้วย การห้ามทุ่นระเบิดสังหารบุคคล และบทบาทของประเทศไทย

- ทุ่นระเบิดเป็นอาวุธทางยุทธวิธี เริ่มใช้ตั้งแต่สมัยราชวงศ์ซ้องของจีนเมื่อเจ็ดร้อยกว่าปีก่อน ปัจจุบัน ทุ่นระเบิดสังหารบุคคลถือเป็นอาวุธที่มีผลกระทบทางมนุษยธรรมสูง เนื่องจากไม่แยกแยะเป้าหมายระหว่างทหาร พลเรือน ผู้ใหญ่ หรือเด็ก และยังตกค้างอยู่ในสภาวะแวดล้อมได้นาน
- อนุสัญญาห้ามทุ่นระเบิดสังหารบุคคล (Anti-Personnel Mine Ban Convention) ได้รับการรับรอง ณ กรุงออตตาวา ประเทศแคนาดา จึงเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า Ottawa Treaty มีผลใช้บังคับในวันที่ 1 มีนาคม พ.ศ. 2542 โดยมีสาระสำคัญ คือ

  (1) การห้ามไม่ให้ใช้ พัฒนา ผลิต สะสม จัดเก็บและโอนทุ่นระเบิดฯ

  (2) ให้รัฐภาคีทำลายทุ่นระเบิดที่เก็บสะสมไว้ในคลังทั้งหมด

  (3) ให้เก็บกู้และทำลายทุ่นระเบิดในดินแดนของตน

  (4) การให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประสบภัยจากทุ่นระเบิดฯ
- ประเทศไทยเป็นประเทศแรกในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่เข้าเป็นภาคีอนุสัญญาฯ เพราะไทยเป็นประเทศที่ได้รับผลกระทบจากการใช้ทุ่นระเบิดในช่วงสงครามอินโดจีนในบริเวณชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งส่งผลกระทบต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน และมีความเสี่ยงสูงที่จะได้รับอุบัติเหตุจากทุ่นระเบิดฯ ไทยจึงให้ความสำคัญอย่างมากต่อการดำเนินการตามอนุสัญญาฉบับนี้ ปัจจุบัน ศูนย์ปฏิบัติการทุ่นระเบิดแห่งชาติ ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการเก็บกู้ทุ่นระเบิดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการเก็บกู้ทุ่นระเบิดในประเทศเสร็จสิ้นไปแล้วกว่าร้อยละ 80 ของพื้นที่ปนเปื้อนทั้งหมด รวมทั้งให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากทุ่นระเบิด ให้ความรู้ และประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับภัยของทุ่นระเบิดให้ประชาชนทราบ

ปฏิญญาสากล ว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน คืออะไร

Universal Declaration of Human Rights: UDHR หรือ ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ได้รับการรับรองโดยที่ประชุมสมัชชาใหญ่ของสหประชาชาติ ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1948 ถือเป็นบรรทัดฐานในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนอันเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ทุกคน โดยครอบคลุมสิทธิทุกด้าน ทั้งสิทธิพลเมือง สิทธิทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม และเป็นพื้นฐานของกฎหมาย/สนธิสัญญาระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนทุกฉบับที่ได้รับการจัดทำขึ้นในเวลาต่อมา

สนธิสัญญาหลัก
ด้านสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ

๛ สนธิสัญญาหลักด้านสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศมีทั้งหมด 9 ฉบับ ประกอบด้วย

1) **อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก**
(Convention on the Rights of the Child: CRC)

2) **อนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ**
(Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Women: CEDAW)

3) **กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง**
(International Covenant on Civil and Political Rights: ICCPR)

4) **กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม**
(International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights: ICESCR)

5) **อนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในทุกรูปแบบ**
(International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination: ICERD)

6) อนุสัญญาว่าด้วยการต่อต้านการทรมานและการประติบัติหรือการลงโทษอื่นที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือที่ย่ำยีศักดิ์ศรี
   (Convention against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment: CAT)
7) อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการ
   (Convention on the Rights of Persons with Disabilities: CRPD)
8) อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองบุคคลทุกคนจากการหายสาบสูญโดยถูกบังคับ
   (International Convention for the Protection of All Persons from Enforced Disappearance: ICPED)
9) อนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิของแรงงานโยกย้ายถิ่นฐานและสมาชิกในครอบครัว
   (International Convention on the Protection of the Rights of All Migrant Workers and Members of their Families: ICRMW)

ทั้งนี้ ปัจจุบันไทยเป็นภาคีอนุสัญญาด้านสิทธิมนุษยชน 7 ฉบับ ได้แก่ CRC CEDAW ICCPR ICESCR ICERD CAT และ CRPD

การจัดทำรายงานสถานการณ์สิทธิมนุษยชนของประเทศไทย

Universal Periodic Review (UPR) เป็นกลไกภายใต้คณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (Human Rights Council: HRC) กำหนดให้ประเทศสมาชิกสหประชาชาติทุกประเทศจัดทำรายงานสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในประเทศของตน เพื่อเสนอต่อคณะมนตรีสิทธิมนุษยชน ซึ่งประกอบด้วยรัฐสมาชิก 47 ประเทศ เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนในประเทศผู้เสนอรายงาน โดยการทบทวนจะเกิดขึ้นทุก ๆ 4 ปีครึ่ง นับเป็นกลไกเดียวในระบบสหประชาชาติที่กำหนดให้ทุกประเทศต้องได้รับการทบทวน/ตรวจสอบด้านสิทธิมนุษยชนอย่างเท่าเทียมกันโดยไม่มีข้อยกเว้นและเป็นการทบทวนโดยรัฐด้วยกันเอง ไม่ใช่การทบทวนโดยผู้เชี่ยวชาญเช่นเดียวกับกลไกอื่น ๆ อาทิ คณะกรรมการประจำความตกลงด้านสิทธิมนุษยชนฉบับต่าง ๆ หรือกลไกผู้เชี่ยวชาญพิเศษ (Special Rapporteur) จนถึงปี พ.ศ. 2565 ประเทศไทยได้ผ่านการทบทวนมาแล้ว 3 รอบ

การกำหนดนิยามและสิทธิเด็ก

ตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Rights of the Child) หรือ CRC กำหนดให้ “เด็ก” หมายถึงบุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี ตามอนุสัญญาฉบับนี้ รัฐบาลต้องดูแลเด็ก ๆ อย่างเต็มความสามารถ และส่งเสริมสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของเด็ก ตลอดจนให้ความคุ้มครองจากความรุนแรงต่อเด็กในรูปแบบต่าง ๆ พร้อมทั้งเน้นการมีส่วนร่วมของเด็กในกระบวนการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับเด็ก ๆ โดยตรง เพื่อให้เด็กสามารถเติบโตเป็นอนาคตของสังคมอย่างเต็มศักยภาพ และได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น และมีบทบาทในเรื่องต่าง ๆ ของชีวิตในสังคมร่วมกับผู้ใหญ่

หน่วยงานของสหประชาชาติใด รับผิดชอบประเด็นหลักที่เกี่ยวกับยาเสพติด การป้องกันอาชญากรรมและความยุติธรรมทางอาญา การต่อต้านการทุจริต และการค้ามนุษย์ และการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน

คำตอบ คือ สำนักงานว่าด้วยยาเสพติดและอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Office on Drugs and Crime: UNODC)

UNODC เป็นองค์กรที่กำกับการดำเนินการตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร (United Nations Convention against Transnational Organized Crime: UNTOC) และอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต (United Nations Convention against Corruption: UNCAC) UNODC มีคณะกรรมาธิการยาเสพติด (Commission on Narcotic Drugs: CND) และคณะกรรมาธิการว่าด้วยการป้องกันอาชญากรรมและความยุติธรรมทางอาญา (Commission on Crime Prevention and Criminal Justice: CCPCJ) ทำหน้าที่กลไกบริหาร

ไทยดำเนินงานร่วมกับ UNODC ในหลายด้าน โดยเฉพาะการพัฒนาทางเลือกเพื่อแก้ปัญหายาเสพติดอย่างยั่งยืน หน่วยงานไทยที่ร่วมกันผลักดันการพัฒนาทางเลือกประกอบด้วย สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด มูลนิธิโครงการหลวง และมูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์ ซึ่งใช้แนวทางการพัฒนาที่ยึดคนเป็นศูนย์กลาง การจัดการปัญหาการปลูกฝิ่นและปัญหายาเสพติด การยกระดับคุณภาพชีวิตของชุมชน โดยเฉพาะชุมชนบนพื้นที่สูงจนประสบผลสำเร็จ และเป็นตัวอย่างที่ได้รับการยอมรับจากนานาชาติและสหประชาชาติ

นอกจากนี้ UNCAC ยังมีกลไกทบทวน (Review Mechanism) เพื่อประเมินผลการปฏิบัติตามอนุสัญญาฯ ของรัฐภาคี ในลักษณะที่จัดสรร รัฐผู้ประเมินและผู้ถูกประเมินโดยการจับสลาก และมี UNODC เป็นฝ่ายเลขานุการของคณะผู้ประเมิน ปัจจุบัน UNCAC มีรัฐภาคี 188 ประเทศ รวมไทยซึ่งลงนามและให้สัตยาบันเข้าเป็นภาคี UNCAC เมื่อวันที่ 9 ธันวาคม พ.ศ. 2546 และวันที่ 1 มีนาคม พ.ศ. 2554 ตามลำดับ

หลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า

หลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า (Universal Health Coverage: UHC) คือระบบบริการสาธารณสุขที่จัดให้ประชาชนทุกคนสามารถเข้าถึงบริการทางสาธารณสุขทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นการส่งเสริม การป้องกัน การรักษา หรือการฟื้นฟูสุขภาพ โดยบริการทางสาธารณสุขเหล่านี้จะต้องมีคุณภาพ มีประสิทธิภาพ และไม่ก่อภาระทางการเงินเกินสมควรแก่ผู้ใช้บริการ

องค์การอนามัยโลก (World Health Organization: WHO) ผลักดันให้ประเทศต่าง ๆ ดำเนินการให้เกิดหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าสำหรับประชาชนของตน และที่ประชุมสมัชชาใหญ่ของสหประชาชาติกำหนดให้ UHC เป็นเป้าหมายที่ 3.8 ภายใต้เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้เกิดหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าในทุกประเทศ

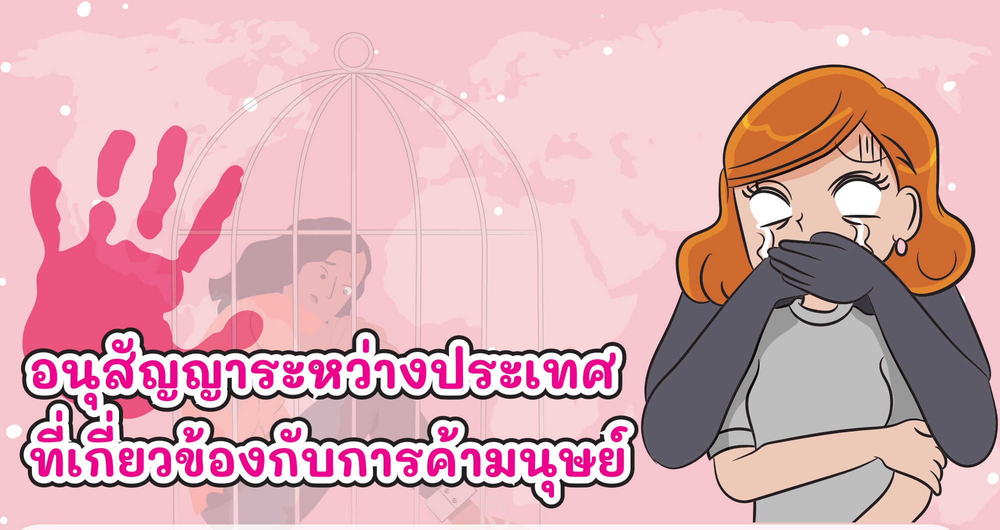
ไทยมีบทบาทโดดเด่นและเป็นที่ยอมรับจากนานาประเทศในด้าน UHC และได้ผลักดัน UHC ในสหประชาชาติอย่างต่อเนื่อง เช่น ในปี พ.ศ. 2560 ได้เสนอให้วันที่ 12 ธันวาคม ของทุกปีเป็นวันหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าสากล (International UHC Day) เพื่อเสริมสร้างความตระหนักรู้ถึงความสำคัญของการมีหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า เพื่อให้ทุกคนสามารถเข้าถึงการรักษาพยาบาลเมื่อเจ็บป่วยในราคาที่ย่อมเยา การดำเนินการที่แข็งขันที่ผ่านมาทำให้ไทยได้รับการยกย่องเป็นแบบอย่างของการลงทุนและเสริมสร้างระบบ UHC ที่ประสบความสำเร็จในเวทีระหว่างประเทศ

องค์การระหว่างประเทศ ที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการโยกย้ายถิ่นฐาน

องค์การระหว่างประเทศเพื่อการโยกย้ายถิ่นฐาน (International Organization for Migration: IOM) มีหน้าที่ให้การสนับสนุน ให้บริการและข้อเสนอแนะแก่รัฐบาล เพื่อให้การโยกย้ายถิ่นฐานก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ทุกฝ่าย และส่งเสริมการคุ้มครองสิทธิ สวัสดิภาพ สุขภาพ การปรับตัว ตลอดจนให้ความช่วยเหลือแก่ผู้โยกย้ายถิ่นฐาน

- สำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ (United Nations High Commissioner for Refugees: UNHCR) มีหน้าที่คุ้มครองสิทธิและสวัสดิภาพของผู้ลี้ภัย ผู้ถูกบังคับให้โยกย้ายถิ่นฐาน และบุคคลไร้รัฐ รวมถึงการอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้พลัดถิ่น ทั้งในด้านการให้สถานะผู้ลี้ภัย การเดินทางกลับประเทศโดยสมัครใจ หรือการไปตั้งถิ่นฐานใหม่ในประเทศที่สาม
- "asylum seeker" และ "refugee" ต่างกันอย่างไร
- "refugee" หรือ "ผู้ลี้ภัย" หมายถึง คนที่เดินทางออกจากประเทศของตน เนื่องจากสงคราม ความรุนแรง การประหัตประหารหรือการละเมิดสิทธิมนุษยชนร้ายแรงอื่น ๆ ไม่ว่าจะด้วยเหตุผลทางเชื้อชาติ สัญชาติ ศาสนา หรือความคิดเห็นทางการเมือง ส่วนใหญ่ไม่สามารถเดินทางกลับประเทศบ้านเกิดได้เพราะหวาดหวั่นต่อภยันตรายที่อาจเกิดขึ้น
- "asylum seeker" คือ "ผู้แสวงหาที่พักพิง" ที่ยังไม่ได้รับการรับรองสถานะผู้ลี้ภัยอย่างเป็นทางการตามอนุสัญญาว่าด้วยสถานะผู้ลี้ภัย ค.ศ. 1951

อนุสัญญาระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์

อนุสัญญาหลักที่เกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์ที่สำคัญที่สุดคือ อนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติ หรือพิธีสารปาเลอโม (The Palermo Protocol, a supplement to the UN Convention against Transnational Organized Crime) กำหนดให้รัฐมุ่งต่อต้านการค้ามนุษย์ทุกรูปแบบอย่างจริงจัง นอกจากนี้ กลไกระหว่างประเทศด้านการค้ามนุษย์ในปัจจุบันยังมีอนุสัญญาที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ที่มุ่งคุ้มครองเหยื่อการค้ามนุษย์ในรูปแบบที่หลากหลาย ประกอบด้วย

(1) เหยื่อการค้ามนุษย์ที่เป็นสตรี

อนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ (Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women)

(2) เหยื่อการค้ามนุษย์ที่เป็นเด็ก

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Rights of the Child)

(3) เหยื่อการค้ามนุษย์ที่เป็นชาวต่างชาติรวมถึงผู้ลี้ภัย

อนุสัญญาว่าด้วยสถานภาพผู้ลี้ภัย (The Convention relating to the Status of Refugees) และอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิของแรงงานย้ายถิ่น และสมาชิกในครอบครัว (International Convention on the Protection of the Rights of All Migrant Workers and Members of their Families)

(4) เหยื่อการค้ามนุษย์ที่เป็นแรงงานบังคับ

อนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ ฉบับที่ 28 ว่าด้วยแรงงานบังคับ ค.ศ. 1930 (The ILO Forced Labour Convention) และฉบับที่ 105 ว่าด้วยการยกเลิกแรงงานบังคับ ค.ศ. 1957 (The ILO Abolition of Forced Labour Convention)

กรมองค์การระหว่างประเทศ
กระทรวงการต่างประเทศ

SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

กรมองค์การระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ
เลขที่ 443 กระทรวงการต่างประเทศ ถนนศรีอยุธยา
แขวงทุ่งพญาไท เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร 10400
https://thai-inter-org.mfa.go.th

ISBN 978-616-341-102-0